

USHTRIA

Viti i 76-të i botimit Nr. 40 (827844)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 6 tetor 2023

Ministri Peleshi monitoron situatën në masivin pyjor Pishë Poro - Darëzeze

Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi monitoroi nga afër punën e forcave për shuarjen e zjarrit në masivin pyjor Pishë Poro - Darëzeze. Z. Peleshi e cilësoi këtë një nga vatrat më kritike, që kërkon një punë specifike për izolimin tërësor të saj. "Kjo është një vatrë shumë e vështirë dhe për çudi në fund të sezonit. Nuk është e zakonshme që në këtë periudhë të kemi zjarre. E veçanta është që në këto zona favorizon era, e cila fryn në drejtime të ndryshme, është bimesia që e disavantazhon betejën me këtë vatrë. Për momentin vatrat janë të fjetura, por shumë të rrezik-

shme, pasi mjafton era dhe ato riaktivizohen. Ka forca të shumta nga shumë bashki, duke filluar nga Tirana, Dimali, Durrësi, Berati, Vlora. Në total janë 500 trupa, 200 të angazhuara vetëm nga Forcat e Armatosura. Janë rreth 30 mjete, trupa zjarrfikëse nga Batalioni i Poshnjës", - u shpreh Ministri Peleshi, Ai sqaroi se padyshim puna e efektivë të Forcave të Armatosura është e rëndësishme, por në frontin e parë janë bashkitë. Ai falënderoi Mekanizmin Evropian të Mbrojtjes Civile dhe Greqinë, që iu përgjigjën kërkesës së Agjencisë... >>> faqe 3

Akademia e Forcave të Armatosura hap dyert për vitin akademik 2023-2024

>>> faqe 3

Gjeneralmajor Arben Kingji merr pjesë në Konferencën e 11-të DECI

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH-së, gjeneralmajor Arben Kingji mori pjesë në Konferencën e 11-të të Iniciativës së Bashkëpunimit në Fushën e Mbrojtjes (DECI), në Zagreb, Kroaci, e cila kryesohet nga Italia dhe ka në përbërje të saj Shqipërinë, Austrinë, Kroacinë, Hungarinë, Malin e Zi dhe Maqedoninë e Veriut. Përveç përfaqësuesve të vendeve anëtare, në nivel Shefash Shtabi, në këtë konferencë morën pjesë gjithashtu komandanti i Forcës së Bashkuar...

>>> Faqe 2

Gjeneralmajor Manushaqe Shehu, mbi "Gruan, Paqen dhe Sigurinë"

5 vjet nga hartimi i planit të parë të veprimit për barazinë gjinore në kuadrin e rezolutës 1325 të Këshillit të Kombeve të Bashkuara mbi "Gruan, Paqen dhe Sigurinë". Në zbatim të Rezolutës 1325 të Këshillit të Kombeve të Bashkuara mbi "Gruan, Paqen dhe Sigurinë", vendi ynë ka bërë përpertime të rëndësishme në krijimin e komizave përkatëse institucionale dhe të politikave për arrijtjen e barazisë gjinore dhe fuqizimin e grave, në përputhje me standardet dhe...

>>> Faqe 4

"Jeta jote rezulton më interesante nëse përdor rroba që kanë identitet"

"Traditë, doke apo shprehi", thënë ndryshe në morinë e fjalëve të huazuara që tashmë janë kthyer në 'trendin' e fundit të përdoruesve të gjuhës shqipe, 'etikë'. Fjala etikë vjen nga fjala greke 'ethos/ethikos', e cila është tregues i një degëzimi të posaçëm të shkencës së filozofisë që merret me vlerat themelore të marrëdhënieve ndër-njerëzore, si një tregues i një disipline që ka të bëjë me të mirën e të keqen, detyrimet morale, si një tërësi e parimeve dhe vlerave morale që e qeverisin një individ ose ...

>>> Faqe 6

U zhvillua ceremonia e dhënies së gradave për personelin e Forcës Tokësore

Në ambientet e Forcës Tokësore u zhvillua ceremonia e dhënies së gradave për personelin e kësaj njësie. Të pranishëm në këtë aktivitet ishin Komandanti i Forcës Tokësore, gjeneral brigade Ilir Xhebexhia, shefi i Shtabit të FT-së, kolonel Beqir Tafili, përfaqësues nga Shtabi i FT-së si dhe komandantë të reparteve vartëse. Pas leximit të urdhrave të Ministrisë të Mbrojtjes për dhënien e gradave, ceremoninë e përshëndeti Komandanti i Forcës Tokësore, gjeneral brigade Ilir Xhebexhia, i cili i uroi të sapo graduarve, suksese të mëtejshme në karrierën e tyre.

Ndër të tjera ai u shpreh: "Jam i sigurt që dita e sotme, është një ditë plot emocione, por edhe krenari për secilin nga Ju. Promovimi në një gradë më të lartë, është për ju fryt

i mundit, sakrificave, por edhe i përkushtimit dhe disiplinës në realizimin e detyrave të ngarkuara. Falë punës tuaj, ju sot vlerësoheni për atë çfarë keni dhënë dhe shpreh bindjen që ky promovim, do të pasohet nga të tjerë në vitet e ardhshme, pasi karriera juaj do të vazhdojë. Dhënia e gradës, shoqërohet patjetër me satisfaksion personal, pasi ju shikoni që keni marrë shpërblimin e kontributit të dhënë gjatë punës tuaj të vazhdueshme disa vjeçare." Më tej, ceremonia vijoi me vendosjen e gradave dhe u mbyll me një foto të përbashkët.

Në Forcën Tokësore, për vitin 2023, u graduan 26 oficerë, nga të cilët 13 togerë; 3 kapitenë, 4 majorë, 5 nënkolonelë dhe 1 kolonel.

Gjeneralmajor Arben Kingji merr pjesë në Konferencën e 11-të të Iniciativës së Bashkëpunimit në Fushën e Mbrojtjes (DECI)

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH-së, gjeneralmajor Arben Kingji mori pjesë në Konferencën e 11-të të Iniciativës së Bashkëpunimit në Fushën e Mbrojtjes (DECI), në Zagreb, Kroaci, e cila kryesohet nga Italia dhe ka në përbërje të saj Shqipërinë, Austrinë, Kroacinë, Hungarinë, Malin e Zi dhe Maqedoninë e Veriut.

Përveç përfaqësuesve të vendeve anëtare, në nivel Shefash Shtabi, në këtë konferencë morën pjesë gjithashtu komandanti i Forcës së Bashkuar të NATO-s në Itali, admiral Munsch, komandanti i KFOR-it, gjeneralmajor Ristuccia, komandanti i EUFOR-it, gjeneralmajor Hambermayer si dhe drejtori i RACVIAC.

Në këtë konferencë u diskutuan një sërë çështjesh që përfshijnë stabilitetin dhe sigurinë rajonale, zhvillimin e kapaciteteve, trajnimeve dhe mundësive për bashkëpunimin, si dhe përfshirja e iniciativës DECI në organizata ndërkombëtare.

SHSHPFA, gjeneralmajor Arben Kingji, në fjalën e tij, pasi falënderoi homologun kroat për organizimin e kësaj konference, theksoi rolin dhe rëndësinë e kësaj iniciative për zhvillimin e bashkëpunimit rajonal.

Më tej, gjatë fjalës së tij, gjeneralmajor Kingji u ndal në përqendrimin e situatës së sigurisë si rezultat i luftës në Ukrainë dhe shtrirjen e efektit negativ të saj në Ballkanin Perëndimor.

Gjithashtu gjeneralmajor Kingji sollti në vëmendje përshkallëzimin e situatës në veri të Kosovës, ku dhe dënoi dhunën e përdorur ndaj forcave të KFOR-it, Policisë së Kosovës si dhe aktin terrorist kundër kësaj të fundit, më datë 24 shtator 2023.

"Dialogu i mbështetur nga Bashkimi Evropian është zgjidhja më e mirë dhe afatgjatë e kësaj krize dhe në këtë kontekst vlerësoj përpjekjet e komunitetit ndërkombëtar për mos përshkallëzimin e situatës", - u shpreh

ndër të tjera gjeneralmajor Kingji.

Në lidhje me projektet e përbashkëta dhe avancimin e mëtejshëm të

bashkëpunimit rajonal, gjeneralmajor Kingji, pasi vlerësoi rolin proaktiv të Italisë si vend kryesues i kësaj

iniciative, sollti në vëmendje disa nga angazhimet e FARSH-së në struktura shumëkombëshe dhe vullnetin për të rritur prezencën në krahun lindor të NATO-s, si dhe në KFOR dhe EUFOR.

Në përfundim të fjalës së tij, SHSHPFA vuri theksin në rëndësinë që ka integrimi Euro-Atlantik i vendeve aspirantë dhe prezencën e NATO-s dhe BE-së, si elemente kyç për stabilitetin dhe sigurinë në rajon.

Pas përfundimit të Konferencës së 11-të të Iniciativës së Bashkëpunimit në Fushën e Mbrojtjes, SHSHPFA, gjeneralmajor Arben Kingji zhvilloi një takim dypalësh me komandantin e Komandës së Bashkuar të NATO-s, në Napoli, Itali, admiral Stuard Minsch.

Gjeneralmajor Kingji, pasi e njohu

atë me zhvillimet më të fundit në FARSH, vuri theksin në përmirësimet strukturore, zhvillimin e infrastrukturës, hartimin e planit kombëtar të mbrojtjes dhe harmonizimin e tij me planin rajonal në kuadër të planeve të NATO-s.

Nga ana e tij, admiral Munsch vlerësoi pozitivisht rolin e FARSH-së në strukturat e NATO-s, ambicjet për modernizimin, si dhe rëndësinë e Bazës Ajrore në Kuçovë dhe portin e ri të Porto-Romano, për mbështetjen e Aleancës si dhe bëri me dije se së shpejti do të fillojë plani rajonal i Ballkanit Perëndimor, i cili do të shërbejë në integrimin më të miri të planeve kombëtare të mbrojtjes me planet e NATO-s.

Ministri Peleshi monitoron situatën në masivin pyjor Pishë Poro - Darëzeze

Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi monitoroi nga afër punën e forcave për shuarjen e zjarrit në masivin pyjor Pishë Poro - Darëzeze. Z. Peleshi e cilësoi këtë një nga vatrën më kritike, që kërkon një punë specifike për izolimin tërësor të saj. “Kjo është një vatrë shumë e vështirë dhe për çudi në fund të sezonit. Nuk është e zakonshme që në këtë periudhë të kemi zjarre. E veçanta është që në këto zona favorizon era, e cila fryn në drejtime të ndryshme, është bimësia që e disavantazhon betejën me këtë vatrë. Për momentin vatrën janë të fjetura, por shumë të rrezikshme, pasi mjafton era dhe ato riaktivizohen. Ka forca të shumta nga shumë bashki, duke filluar nga Tirana, Dimali, Durrësi, Berati, Vlora. Në total janë 500 trupa, 200 të angazhuara vetëm nga Forcat e Armatosura. Janë rreth 30 mjete, trupa zjarrfikëse nga Batalioni i Poshnjës”, - u shpreh Ministri Peleshi,

Ai sqaroi se padyshim puna e efektive të Forcave të Armatosura është e rëndësishme, por në frontin e parë janë bashkitë. Ai falënderoi Mekanizmin Evropian të Mbrojtjes Civile dhe Greqinë, që iu përgjigjën kërkesës së Agjencisë së Mbrojtjes Civile të Shqipërisë, duke sjellë dy avionë “Canadair” për ndërhyrje nga ajri në këtë vatrë. “Më e rëndësishme se çdo gjë tjetër është vigjilencia pranë vatrave të zjarrit, duke ruajtur edhe jetën e trupave tanë. Për fat të mirë nuk

kemi zonë të banuar këtu afër. Kështu që, e kemi të garantuar sigurinë e jetës dhe pasurinë e njerëzve. Padyshim edhe natyra është një pasuri e çmuar. Janë bërë dëme. Të shpresojmë që e kemi vendosur përfundimisht nën kontroll”, - shtoi Ministri i Mbrojtjes.

Z. Peleshi theksoi se i është kërkuar

Mekanizmit Evropian të Mbrojtjes Civile të vazhdojë të mbështesë deri në shuarjen përfundimtare të kësaj vatre.

“Ne kemi kërkuar që Mekanizmi Evropian i Mbrojtjes Civile, ku vendi ynë është anëtar me të drejta të plota, të vazhdojë të na mbështesë. Nuk është e vonuar si ndërhyrje. Ne kemi reaguar

sapo kemi vlerësuar që duhet ndërhyrje nga ajri. Është krijuar një mentalitet: sapo shohim një zjarr kërkojmë ku është helikopteri. Por ka zjarre të kësaj natyre, ku më e rëndësishme është puna në tokë e mjeteve zjarrfikëse. Nuk mjafton vetëm hedhja e ujit. Nuk është e vonuar, në kuptimin që na ka munguar.

Ne në krye të punës kemi qenë, e kemi kërkuar kur e gjykojmë që është e nevojshme”, - sqaroi Ministri i Mbrojtjes, Forcat e Armatosura në bashkëpunim me Mbrojtjen Civile kanë qenë me fokus të shtuar në përballimin e situatave të zjarreve dhe mbrojtjes së jetës të qytetarëve shqiptare por jo vetëm.

Akademia e Forcave të Armatosura hap dyert për vitin akademik 2023-2024

Në Akademinë e Forcave të Armatosura u zhvillua ceremonia e fillimit të ri akademik 2023 - 2024 për programin Bachelor dhe Kursin Pasuniversitar të Oficerit, ku për herë të parë 98 kadetë të rinj fillojnë studimet për t'u arsimuar si oficer.

Në ceremoninë e organizuar me këtë rast ishin të pranishëm zëvendëshefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneralmajor Manushaqe Shehu, zëvendëskomandant i Akademisë së Forcave të Armatosura, kolonel Arben Toska, drejtorë drejtorish në SHP, pedagogë, familjarë të studentëve, etj.

Fjalën e hapjes e mbajti zëvendëskomandanti i Akademisë së Forcave të Armatosura, kolonel Arben Toska, i cili mes të tjerash tha: “Ju sapo keni vendosur gurin e parë kilometrik, në rrugën e bukur por jo të lehtë të karrierës ushtarake. Studentët tanë kandidatë për oficerë pajisen me aftësitë e duhura të mendimit kritik dhe dijët operacionale për të gjitha fazat e ardhshme në Forcat e Armatosura. Ju jeni e ardhmja e Forcave të Armatosura, ndaj do të keni vëmendjen maksimale të ministrit të Mbrojtjes, shefit të Shtabit të Përgjithshëm dhe stafit akademik, për të përmbushur me sukses misionin fisnik të ushtarakut të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë”.

Me rastin e fillimit të vitit të ri akademik, fjalën e mori gjeneralmajor Manushaqe Shehu, e cila falënderoi të pranishmit dhe u shpreh: “Sot po hapim dyert e auditorëve të Akademisë së Forcave të Armatosura për të filluar vitin akademik 2023 - 2024. Kam kënaqësinë që të konstatoj qysh në krye të herës se krahas programeve të studimit në degët Teknologji Informati, Navigim Detar dhe Shkenca Ushtarake, ky vit akademik të përfshin edhe dy degë të reja, ato të studimit

në Marrëdhënie Ndërkombëtare dhe Shkenca Komunikimi”.

Më tej gjatë fjalës së saj, gjeneralmajor Shehu u ndal në mjedisin e sigurisë që sot po përballon NATO dhe aleatët e saj, duke vënë theksin në agresionin rus ndaj Ukrainës, i cili konfirmoi nevojën e Aleancës për

mbrojtjen kolektive.

“...Kuptimi i këtyre sfidave kërkon analiza të kujdesshme që analizojnë kompleksitetin e tyre në njohuri të spikatura dhe vepruese. Kjo është arsyeja pse nga të gjithë ju, studentët dhe stafi akademik, kërkohet një angazhim maksimal në të gjitha veprimtaritë mësi-

more, nga leksionet e diskutimet, tek zbatimi konkret në stërvitjet simuluese e praktike në terren për të gjithë skenarët dhe situatat e angazhimit të Forcave të Armatosura”.

Duke përfunduar zëvendëshefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH-së, gjeneralmajor Manushaqe Shehu, u

uroi suksese në rrugëtimin e dijes dhe shprehu besimin se Akademia e FA-së i ka të gjitha mundësitë të konkurrojnë me një vizion që reflekton elementët më cilësorë të filozofisë së re të arsimit ushtarak bashkëkohor dhe do t'i paraprijë zhvillimit dhe transformimit të mëtejshëm të Forcave të Armatosura.

GJENERALMAJOR MANUSHAQE SHEHU, MBI "GRUAN, PAQEN DHE SIGURINË"

GJENERALMAJOR MANUSHAQE SHEHU
ZV/SHEFI I SHPFA-së

5 vjet nga hartimi i planit të parë të veprimit për barazinë gjinore në kuadrin e rezolutës 1325 të Këshillit të Kombeve të Bashkuara mbi "Gruan, Paqen dhe Sigurinë"

Në zbatim të Rezolutës 1325 të Këshillit të Kombeve të Bashkuara mbi "Gruan, Paqen dhe Sigurinë", vendi ynë ka bërë përpunime të rëndësishme në krijimin e kornizave përkatëse institucionale dhe të politikave për arritjen e barazisë gjinore dhe fuqizimin e grave, në përputhje me standardet dhe detyrimet ndërkombëtare, rajonale dhe kombëtare për barazinë gjinore.

Duke qenë një nga personat më aktivë të ndjekjes së problemit të barazisë gjinore në Forcat e Armatosura, pjesëmarrëse në grupin e punës për hartimin e Planit Kombëtar të barazisë gjinore 2018-2020 dhe kryesuese e grupit të punës për hartimin e planit të veprimit të Ministrisë së Mbrojtjes për barazinë gjinore 2022-2030, si dhe pjesëmarrëse në shumë veprimtari të këtij karakteri brenda e jashtë vendit, dëshiroj të kujtoj disa nga momentet e kësaj pune në Ministrinë e Mbrojtjes dhe Shtabin e Përgjithshëm të FA-së.

Po mbushen 5 vjet nga hartimi i Planit Kombëtar për zbatimin e rezolutës 1325 të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara mbi "Gruan, Paqen dhe Sigurinë 2018-2020", miratuar me VKM nr. 524, datë 11.09.2018. Gjithashtu po mbushen 5 vjet nga që Ministria e Mbrojtjes ka hartuar Planin e Parë të Veprimit për Barazinë Gjinore në Forcat e Armatosura 2018-2020. Këto dy dokumente i kanë dhënë një vëmendje dhe dimension të ri çështjes së barazisë gjinore në Forcat e Armatosura, duke mos e lënë si dëshirë të drejtuesve, por duke patur objektiva dhe detyra të veçanta për t'u realizuar. Kjo ka bërë që nga viti në vit pjesëmarrja e femrës ushtarake në vendimmarrje, por edhe në drejtim të rritet. Gjithashtu si rezultat i kësaj politike kemi pjesëmarrje më të gjerë të tyre në stërvitje, trajnim e në misione jashtë vendit, duke e bërë gjithmonë e më shumë si të barabartë me ushtarakët meshkuj, kjo edhe si meritë e vetë femrave në uniformë.

Në drejtim të njohjes së femrave me këto plane veprimi kombëtare, por edhe të Ministrisë së Mbrojtjes gjatë vitit 2022, por edhe në këtë vit në vijim, janë organizuar shumë takime me femrat ushtarake, sidomos me ato të reparteve të largëta si në Vaun e Dejës, Bunavi, Pashaliman, Poshnjë, Zall-Herr, Forcë Ajrore, Forcë Detare e Komandë Mbështetëse, nga zëvendëshefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së dhe sektori i përkujdesjes në Ministrinë e Mbrojtjes. Femrat ushtarake, por edhe ato civile që punojnë në Forcat e Armatosura, janë një forcë e vlerësuar. Shembujt të femrave që kanë bërë dhe bëjnë karrierë të suksesshme në çdo pozicion që i është dhënë mundësia të kontribuojë në zhvillimin e Forcave të Armatosura ka plot.

Qëllimet e këtyre takimeve

E para, për t'u njohur me punën që bëhet për zbatimin e Rezolutës 1325 të Organizatës së Kombeve të Bashkuara mbi "Gruan, Paqen dhe Sigurinë", "Planit të Veprimit të Barazisë Gjinore në FA 2022-2030", "Politikat dhe procedurat për eliminimin e dhunës, ngacmimit dhe ngacmimit seksual në mjedisin e punës të strukturave të Ministrisë Mbrojtjes dhe Forcave të Armatosura" dhe dokumente e tjera, dalë për këtë qëllim në shkallë kombëtare dhe nga Ministria e Mbrojtjes.

E dyta, nëpërmjet takimit të lirë me femrat ushtarake, për të diskutuar e ndarë me to mendime

e probleme të punës së përditshme me qëllim rritjen e rolit të femrës në realizimin me sukses të detyrave në pozicionet e tyre të punës.

E treta, për të ndarë mendime e probleme që sot shqetësojnë femrat në punën e tyre të përditshme, në mënyrë krejt të lirshme, larg çdo lloj zyrtarizmi.

Sot femrat ushtarake i gjen në fushat e poligonet e stërvitjes, në mbështetjen e furnizimit e reparteve, i gjen pranë anijeve luftarake e pranë mjeteve ajrore (ku tani kemi edhe piloten e parë femër), i gjen në patrullim në detyrat policore, në kryerjen e shërbimit të rojës, në auditorët e Akademisë së Forcave të Armatosura, në Shtabin e Përgjithshëm dhe në shtabet e Komandave të Forcave, e kudo tjetër ku është nevoja dhe ku e kërkon funksioni organik, siç jeni edhe ju në këtë batalion të rëndësishëm të FT-së, duke mos neglizhuar për asnjë çast e moment nga kryerja e detyrave. Ato i gjen, jo vetëm nëntogere, togere, kapitene e majore, por edhe me grada të larta si nënkolonele e kolonele e deri gjeneralmajore. Ato i gjen komandante strukturash të ndryshme ushtarake, pedagoge, me grada shkencore, atashë ushtarake etj.

Duke marrë pjesë në Forumin Ndërkombëtar për "Gratë, Paqen dhe Sigurinë", i zhvilluar në Prishtinë, "Gratë në Sektorin e Sigurisë: Sfidimi i stereotipeve gjinore në sektorin e sigurisë", ku unë si zëvendëshefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së, mora pjesë, në fjalën time veç të tjerash dhashë përvojën e Forcave të Armatosura shqiptare në zbatimin e Barazisë Gjinore, u ndala në Planin Kombëtar të Barazisë Gjinore dhe në Planin e Veprimit të Ministrisë së Mbrojtjes, hartuar në mbështetje të rezolutës 1325 të OKB-së "Gruaja, Paqja dhe Siguria". Theksova me forcë se roli i femrës ushtarake është rritur ndjeshëm si në arsimim, trajnim, në promovim në detyra e gradë. Femrat ushtarake sot i gjen në misionet paqeruajtëse jashtë vendit, në përfaqësitë tona në NATO, atashë ushtarake, në kryerjen e detyrave operacionale e mbështetëse brenda vendit, të barabarta me kolegët e tyre burra. Gjithashtu i njoha pjesëmarrësit në panel edhe me hartimin e dokumentit mjaft të rëndësishëm që lidhet me mbrojtjen e femrave ushtarake ndaj dhunës dhe ngacmimeve në pozicionin e punës, dokument i cili është përgatitur dy vite më parë, me asistencën Programit të Kombeve të Bashkuara për Zhvillim në Shqipëri. Aktualisht, po punohet në Forcat e Armatosura për zbatimin e "Planit të Veprimit

për Barazinë Gjinore 2022-2030 në FA", miratuar me urdhër të Ministrisë së Mbrojtjes nr.651, datë 06.05.2022, i cili është në zbatim e përputhje me Strategjinë Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021-2030 dhe Planit të saj të Veprimit, miratuar me VKM nr. 400, datë 30.06.2021. Në të dyja këto dokumente që janë në zbatim dhe mbështetje të Rezolutës 1325, janë parashikuar një sërë masash, të cilat bëjnë të mundur mbështetjen dhe dhënin e rolit që i takon gruas në jetën ushtarake.

Në planin e veprimit janë parashikuar shumë masa, ku mund të theksojmë, Masat për rritjen e përfaqësimit të grave në FA, ku janë parashikuar masa për përmirësimin e akteve ligjore si: Rishikimin e Strategjisë së Menaxhimit të Burimeve Njerëzore; Rishikimin e udhëzimit për politikën dhe procedurat e rekrutimit të kandidatëve për oficerë, nënoficerë, ushtarë profesionist, ku femrat të kenë përqindjen e tyre; Marrje eksperience në vendet e NATO-s; Organizimi i takimeve, seminareve dhe workshopëve për njohjen e akteve ligjore e nënligjore të barazisë gjinore.

Fuqizimi dhe rritja e pjesëmarrjes së grave dhe vazhde në vendimmarrje dhe promovimi i tyre në detyra komanduese: Promovimi i ushtarakeve femra në pozicione komanduese në të gjitha nivelet. Aktualisht nuk kemi një ushtarake komandante batalioni a njësie; Evidentim dhe promovim i liderëve të ardhshme në nivel hierarkie; Promovim të femrave në pozicione pedagogu në AFA dhe instruktor në ANO; Përfaqësimi i femrave në komisionet e karrierës; Rishikim i strukturave të misioneve për vendosjen pranë komandantëve të këshilltareve gjinore; Rishikim i TOP-it për vendosjen e funksionit të specialistit të barazisë gjinore në rang force; Rritja e përfaqësimit të femrave në shtabet e NATO-s dhe në misione jashtë vendit; Përparësi në dhënie e fletëve të kampit e të medaljeve; Përparësi në dhënie e kredive për strehim; Mundësi në përmirësimin e uniformës ushtarake të femrave; Vizita mjekësore, mamografi falas; Po kështu në Planin e veprimit ka një sërë masash për propagandimin e rolit të femrave në FA në medianë e shkruar dhe vizive.

Si është sot gjendja e femrave në FA?

Aktualisht përfaqësimi i femrave ushtarake në FA, është 881, të cilat përbëjnë 15.07% të numrit të përgjithshëm të personelit ushtarak.

- Oficere femra 358, të cilat përbëjnë 20.84%
- Nënoficerë femra 352, të cilat përbëjnë 13.44%

- Ushtarë femra 171, të cilat përbëjnë 11.37.68%
- Punonjëse civile femra 647, të cilat përbëjnë 37.03 %
- Numri i femrave ushtarake dhe civile në FA 1528, të cilat përbëjnë 20.12%

Duke iu referuar këtyre shifrave dhe duke i krahasuar me vitin 2018, ku femrat ushtarake përbënin 13.1% të gjithë personelit ushtarak, në këtë periudhë femrat ushtarake përbëjnë 15.07% mund të themi se nga viti në vit femrës ushtarake i është dhënë vendi që meriton në hierarkinë ushtarake.

Miratimi nga Ministri i Mbrojtjes, në vitin 2019, të dokumentit "Politikat dhe procedurat për eliminimin e dhunës, ngacmimit dhe ngacmimit seksual në mjedisin e punës të strukturave të Ministrisë Mbrojtjes dhe Forcave të Armatosura", është një mbrojtje akoma më e fuqishme institucionale që i bëhet femrës në përgjithësi.

Femrat ushtarake janë pjesëmarrëse në një sërë veprimtarish për barazinë gjinore, zhvilluar në vendin tonë nga ambasada holandeze, britanike, nga UNDP, MSHMS, Shoqatat e grave, përfaqësues nga "Women" etj., si dhe pjesëmarrëse në trajnime të ndryshme jashtë vendit ofruar nga NATO, duke i bërë ato më të ndërgjegjshme për rolin e tyre në Forcat e Armatosura.

Çfarë kërkohet nga vetë ne si femra?

- Rritja e ndërgjegjësimit tonë që vlejshmë shumë më tepër
 - Rritja e kualifikimit dhe vetëzhvillimit
 - Njohja e gjuhës së huaj
 - Rritja e aftësive fizike
 - Rritja e pjesëmarrjes në aktivitete të ndryshme të barazisë gjinore
 - Rritja e kërkesës ndaj eprorëve, kushdo qofshin për zbatimin në praktikë të Planit të Veprimit të miratuar
 - Mosnënshtrimi ndaj askujt dhe për asgjë
- Përvoja e fituar në vite në rritjen e përfaqësimit gjinor nga nënshkrimi i Planit të Veprimit Kombëtar dhe të Ministrisë së Mbrojtjes në vitin 2018 e deri tani, mund të konsiderohet histori suksesi dhe vlerë e shtuar për Ministrinë e Mbrojtjes dhe Forcat e Armatosura.
- Puna jonë për të ardhmen le të synojë zbatimin e planit të veprimit të miratuar nga Ministri i Mbrojtjes për Barazinë Gjinore 2022-2030 në Forcat e Armatosura.

Startojnë kurset institucionale në Kolegjin e Mbrojtjes dhe Sigurisë

Kolegji i Mbrojtjes dhe Sigurisë organizoi ceremoninë e hapjes së kurseve institucionale për oficerët e karrierës. Në aktivitet morën pjesë zëvendës shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së, gjeneralmajor Manushaqe Shehu, Atasheu Ushtarak i Republikës së Kosovës i akredituar në Shqipëri, kolonel Enver Hoti, komandantë të forcave kryesore dhe autonome të FAsë, staf mbështetës dhe pedagogjik etj.

Në fjalën e rastit zëvendëskomandanti i Kolegjit, kolonel Emëror Hajdarasi, në emër të Kolegjit të Mbrojtjes dhe Sigurisë iu uroi mirëseardhjen kursantëve nga Forcat e Armatosura të RSH-së dhe në veçanti nga Forca e Sigurisë së Kosovës. “Kolegji i Mbrojtjes dhe Sigurisë bazuar në mision, planet e arsimimit/kualifikimit si dhe nevojat e Shtabit të Përgjithshëm të FA-së, ofron çdo vit katër programe studimi për katër kurse institucionale (KTHOSH, KKSHP, KLO dhe KLSM), me pjesëmarrës nga Forcat e Armatosura Shqiptare, Forca e Sigurisë së Kosovës, Institucionet e Sigurisë Kombëtare si dhe vendet partnere dhe ato aleate. Në kuadrin e ambicies për të krijuar një Institucion të Arsimimit dhe kualifikimit ushtarak rajonal si dhe mbështetur në Direktivën e Ministrit të Mbrojtjes dhe në vizionin e Shefit të Shtabit të Përgjithshëm të FA-së, Kolegji i Mbrojtjes dhe Sigurisë, krahas Kursit të Lartë për Sigurinë dhe Mbrojtjen (KLSM), i cili

zhvillohet krejtësisht në gjuhën angleze, këtë vit të ri akademik do të fillojë zhvillimin e mësimit edhe për Kursin e Lartë të Oficerit (KLO) në gjuhën angleze, fillimisht me 2-3 Module dhe në një të ardhme të afërt ky kurs të jetë rajonal dhe e gjithë infrastruktura mësimore do të ofrohet në gjuhën angleze”, - u shpreh në fjalën e tij kolonel Hajdarasi.

Në vijim përshëndeti zëvendës shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së, gjeneralmajor Manushaqe Shehu, e cila gjatë fjalës së saj citoi se: “Sot është një ditë e shënuar për të gjithë ju, por edhe për të gjithë sistemin tonë arsimor ushtarak, pjesë e të cilit është edhe Kolegji i Mbrojtjes dhe Sigurisë.

Mbështetja e Ministrisë së Mbrojtjes dhe e Shtabit të Përgjithshëm do të vijojë të jetë e shumanshme, me qëllim krijimin e një kolegji modern dhe bashkëkohor, atraktiv dhe konkurrues, jo vetëm me dimension kombëtar, por dhe rajonal dhe më gjerë. Falë punës tuaj, do të jemi në gjendje që të përgatisim brezat e ardhshëm të drejtuesve, të cilët do ta çojnë FARSH-në në stade më të larta, për të qenë më të aftë e më të ndërveprueshëm me partnerët dhe aleatët”.

Ekipi i kompanisë së kërkim-shpëtimit të BMEC përfundon stërvitjen në Kosovë

23 efektive të kompanisë së kërkim-shpëtimit të BMEC, në komandën Mbështetëse, morën pjesë në stërvitjen “Kursi i përbashkët në operacionet e kërkim-shpëtimit”. Kjo stërvitje u zhvillua në Qendrën Ndërkombëtare të Kërkim-Shpëtimit (QNTKSH) në Kazermën “Evropianët e Rinj” në Pomozotin, Kosovë, ku morën pjesë ekipet e Kërkim-Shpëtimit të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë (FARSH) dhe ekipit të Kërkim-Shpëtimit të Forcës së Sigurisë së Kosovës (FSK). Qëllimi i kësaj stërvitjeje ishte praktikimi i teknikave bashkëkohore të kërkim-shpëtimit në situata të ndryshme, dhënia e ndihmës së parë, lëshimi me litar nga kulla etj. Gjatë stërvitjes, të dy ekipet treguan nivel të lartë përgatitjeje dhe përkushtim në realizimin elementeve të ndryshëm gjatë kryerjes së detyrave në terren. Në ceremoninë e përfundimit të stërvitjes ishte i pranishëm dhe Komandanti i Gardës Kombëtare, gjeneral brigade Naim Harizi, i cili i përgëzoi pjesëmarrësit e dy ekipeve, duke u kërkuar që të jenë sa më të përgatitur për t’u dalë në ndihmë qytetarëve në çdo kohë dhe kudo që kërkohet.

Batalioni i Xhenios përfundon me sukses operacionin e kontrollit të ish-poligoneve të asgjësimit të municioneve

Batalioni i Xhenios me specialistët e tij EOD, realizoi me sukses kontrollin vizual të ish-poligoneve të asgjësimit të municioneve, identifikimin, pastrimin, transportin dhe asgjësimin e municioneve të gjetura në këto poligone.

Gjatë kësaj periudhe u kontrolluan 9 poligone në zonat e Elbasanit, Librazhdit, Burrelit, Pukës, Bizës, Beratit, Skraparit, Tepelenës e Këlcyrës, me një sipërfaqe rreth 215 000 m² dhe u evidentuan rreth 116 elementë municionesh të lëna në terren. Për municionet e gjetura në terren u bë vlerësimi i tyre për shkallën e rrezikshmërisë, duke bërë asgjësimin në vend ose transportimin e tyre në depot e Batalionit të Xhenios.

Në të gjithë ish-poligonet e asgjësimit të municioneve, pas kontrollit vizual u vendosën tabela sinjalizuese si dhe u bë kufizimi i poligoneve me shirit kufizues, me qëllim orientimin dhe paralajmërimin e komunitetit për rrezikshmërinë që paraqesin këto vende. Operacioni përfundoi me sukses.

Ka nisur kursi i Stërvitjes Individuale Bazë (SIB) në Bunavi, Vlorë. Shndërrimi nga qytetar në ushtarë të përgatitur i kontingjentëve të trajnuara, tashmë është kthyer në një proces normal dhe të natyrshëm, që përherë sjell suksesin e radhës, që pasojnë njëri-tjetrit, falë punës dhe kontributit të personelit trajnuar të kësaj qendre të parë të arsimimit ushtarak.

Të ardhur nga të gjitha krahinat e Shqipërisë, në Bunavi, rekrutët do të jetojnë dhe stërviten së bashku në të njëjtat ambiente e poligone, do të marrin e japin nga kultura e njëri-tjetrit, duke ngjizur e konkretizuar ditë pas dite shoqërinë ushtarake. Stërvitja vijon...

ANJEZA MUSOLLARI,
Shefe e Sektorit të Botimeve

"Jeta jote rezulton më interesante nëse përdor rroba që kanë identitet"

"Traditë, doke apo shprehi", thënë ndryshe në morinë e fjalëve të huazuara që tashmë janë kthyer në 'trendin' e fundit të përdoruesve të gjuhës shqipe, 'etikë'. Fjala etikë vjen nga fjala greke 'ethos/ethikos', e cila është tregues i një degëzimi të posaçëm të shkencës së filozofisë që merret me vlerat themelore të marrëdhënieve ndër-njerëzore, si një tregues i një disipline që ka të bëjë me të mirën e të keqen, detyrimet morale, si një tërësi e parimeve dhe vlerave morale që e qeverisin një individ ose grup.

Por, si administrohet 'etika' në institucionet shqiptare?

Vlera të tilla janë pjesë e shoqërisë dhe natyrshëm reflektohen në çdo aspekt të shfaqjes së veprimtarisë njerëzore, përfshirë këtu edhe punën. Madje, do të thosha që në marrëdhëniet e punës pritet që vlerat etike të jenë edhe më shumë të pranishme.

Sektori publik është krijuar dhe funksionon mbi bazën e disa rregullave të pranuar, është krijuar për t'i shërbyer sa më shumë personave, duhet të reflektojë besim, transparencë, llogaridhënie, etj.

Qytetarët presin që punonjësit në administratën publike t'i shërbejnë atyre me ligjshmëri, paanësi, korrektesë, integritet, transparencë, lehtësi, pa kosto. Pra, qytetarët presin që ndërkohë që marrin shërbimin nga administrata e tyre publike, ta marrin atë të shërbyer edhe në mënyrën e duhur, me etikë.

Historia ka treguar se mendje të mençura kanë bërë revolucione të mëdha siç është dhe Zhan Zhak Rusoi, i cili theksonte se "urtësia e pushtetit, veprimi i ligjeve, ndershmëria e shefave, besimi i popullit, janë në themel të institucioneve".

A është etika vetëm rregulla morale?

Ajo që mund të thuhet është se lidhja me moralin është e padiskutueshme dhe madje themeli i së tërës, ndërkohë që shndërrimi në kategori juridike e vendos etikën në shtatin e të detyrueshmes.

Etika, si tipar themelor i administratës publike, është çështje morali dhe vlerash, por edhe kategori juridike e pranuar dhe promovuar në nivele të ndryshme legjislativore.

Në ambientet e punës, kryesisht në Administratën Shtetërore, për punonjësit është parashikuar një kod pune, që ndryshe mund të përkthehet edhe kodi i seriozitetit, e nga viti në vit imazhi i punonjësve ka ardhur duke u kuar.

Kështu, shapkat me gisht, minifundet, dekolletë, bluzat transparente apo fustanat ekstravagante, për femrat, si dhe pantallonat e shkurtra, bluzat me mbishkrime, për meshkuj, janë rreptësisht të ndaluar për punonjësit e administratës.

E thënë me fjalë të thjeshta, punonjësit, si femrat ashtu edhe meshkujt, duhet të kenë një veshje serioze, të mos zbulojnë pjesë të trupit, si dhe të jenë të kujdesshëm me përzgjedhjen e ngjyrave apo aksesoreve shoqëruar.

Por si është realiteti?

Dëshira shqiptare për t'iu përngjarë deri në detaje 'sjelljeve europiane', ka marrë përmasa të mëdha. Emancipimi ynë po vihet re gjithnjë e më tepër në sjelljet tona, botëkuptimi dhe sidomos mënyra e të veshurit.

Kjo tendencë nxitet nga dëshira e brezave të sotëm për të qenë sa më shumë modernë, trendi dhe ekstravagantë. Megjithatë pjesa më e madhe janë të bindur se ky stil veshjeje i unifikon me vendet perëndimore, ky perceptim është i gabuar, jashtë realitetit dhe nuk bën gjë tjetër veçse na bën të dukemi jo seriozë në sytë e Europës dhe të tjetërsojmë, dashur-padashur, elementet e kulturës së zhvilluar perëndimore në kulturën shqiptare.

Shqipëria po aspiron gjithnjë e më tepër që të përfshihet në familjen e madhe të Bashkimit Europian si në aspektin politik, ekonomik, ashtu edhe në atë social e kulturor.

Këto tendenca përbëjnë një problem akoma më serioz pasi ato tashmë janë bërë pjesë e jetës së përditshme, duke mos bërë dallim në varësi të ambienteve ku ndodhen. Përveç ambienteve të argëtimit siç mund të jenë: lokalet, restorantet dhe pub-et, femrat e sotme paraqiten më të njëjtën veshje aspak të përshtatshme dhe në shkolla, universitete, institucionet e administratës publike, vendet e punës, trajnimet si dhe në praktikant shkollorë.

Nxënëse të shkollave 8-vjeçare e të mesme,

studente, e madje jo rrallëherë mësuese, pedagogje dhe zyrtarë të institucioneve të administratës shtetërore paraqiten në vendet ku studiojnë apo ushtrjnë profesionin më të njëjtën mënyrë veshjeje provokuese dhe të ekzagjeruar, duke shkelur Kodin e Etikës. Është e vërtetë se çdo person ka të drejtën dhe lirinë të ndërtojë modelin e jetës së tij në përputhje me kënaqësitë shpirtërore individuale, por jashtë ambientit institucional dhe në përputhje me Kodin e Etikës, i cili sqaron në mënyrë shumë të qartë se: "Veshja dhe paraqitja e nëpunësit duhet të jetë serioze për të përfaqësuar denjësisht administratën publike. Veshja e nëpunësve meshkuj, sidomos në takimet zyrtare duhet të jetë më kostum, këmbishë e kravatë, ndërsa për nëpunëset femra veshja duhet të jetë serioze dhe jo ekstravagante. Nëpunësit duhet të tregojnë kujdes për higjienën personale, modelin e flokëve, të mos e teprojnë me makijazhin dhe aksesoret të tjerë në mënyrë që të jenë në përshtatje me detyrën dhe funksionin e nëpunësit të lartë të shtetit.

Në kundërshtim me realitetin shqiptar jeta e përditshme e europianëve është krejt e kundërt.

Është paradoksal fakti që pikërisht modeli perëndimor i lirisë së tepruar në veshje, i cili frymëzon shoqërinë shqiptare, nuk përputhet me rutinën e jetës së përditshme të bashkëqytetasve europianë. Stili i veshjes nga të rinjtë europianë është sa më shumë praktik, komod dhe në përputhje me ambientin ku ndodhen.

Shumica e të rinjve europianë preferojnë veshje sa më të rehatshme, të gjëra, makijazh të përshtatshëm me moshën, jetën e përditshme dhe ambientet arsimore, duke i kushtuar luksin dhe ekstravagancën ambienteve të argëtimit zakonisht në fundjavë. Sindroma e të qenit sa më shumë tërheqëse, duke eksponuar pjesët joshëse të trupit, është nxitur në shoqërinë shqiptare pas viteve '90, duke u shfrenuar gjithnjë e më tepër me kalimin e viteve.

Më rënien e sistemit diktatorial komunist, i cili diktonte deri në detaj sjelljen, veshjen, pamjen e jashtme të individit, ashtu si çdo aspekt tjetër në jetën e tij, solli lirinë e individit me vendosjen e demokracisë në shoqërinë shqiptare. Pas të kaluarës së dhunimit të të drejtave dhe dëshirave individuale, kjo liri e shfrenuar u përhap me shpejtësi brenda dy dekadave, duke marrë për bazë modelin perëndimor të emancipimit që shfaqet në median masive vizive, por që në realitet nuk është i tillë.

Pasojë dhe reflektim

Ndër pasojat kryesore të kësaj "mode" të re që do rezistojë edhe për shumë kohë në shoqërinë shqiptare, nga pikëpamja kulturore shihet një devijim nga vlerat e traditës shqiptare. Historikisht shqiptarët janë mbajtur si popull fanatik dhe mbrojtës të flaktë të vlerave familjare. Institucioni familjar duket se është zbehur pas viteve '90, po të marrim parasysh statistikën që tregojnë një rritje të numrit të divorceve nga një dekadë në tjetër dhe pranimin e veshjes aspak serioze të fëmijëve nga vetë prindërit. Kjo tendencë është më shumë e përhapur në kryeqytet, aty ku fryma e ndryshimit, emancipimit dhe burimet e të mirat materiale janë më të bollshme.

Fatkeqësisht në Shqipëri po përhapet koncepti se të vishesh bukur do të thotë të nxjerrësh në pah pjesët intime të trupit, format e rregullta, duke i konceptuar linjat joshëse si "vlera" në thelb. Por të vishesh bukur do të thotë të zgjedhësh diçka që shkon me fizikon tënd, karakterin, të dish të përshtatësh veshjen me ambientin, të dish të kombinosh. Vlerat e njeriut burojnë së brendshmi dhe disa studiuues socialë bien dakord me thënien se veshja është pasqyrë e karakterit dhe personalitetit të individit. Mënyrën dhe stilin e sotëm të veshjes në Shqipëri, Europa e ka parë disa dekada më përpara dhe ky është një fakt që tregon se sa mbrapa është shoqëria shqiptare në perceptimin e saj mbi Europën dhe kulturën europiane. Por europianëve nuk iu desh shumë kohë për të kuptuar se "ecja mbi këto shina" nuk të çonte veçse në rrugë të gabuar, ose në rastin më të mirë nuk të çonte asgjëkund. Kështu ata filluan të rimodelojnë mënyrën e jetesës, ku një pjesë të rëndësishme zuri dhe mënyra e veshjes.

Europianët iu rikthyen përsëri vlerave themelore të tyre

Ata filluan të nxjerrin nga gardërobat e tyre "petkat e pluhurosura të modestisë dhe thjeshtësisë" dhe i riveshën ato. Mënyra e tyre e të veshurit po riorientohet tek thjeshtësia dhe praktikiteti i përditshëm. Sigurisht që veshjet fine, me klas dhe pse jo sensuale nuk kanë se si të mungojnë, por ato janë të "rezervuara" vetëm për ambiente dhe raste të veçanta siç mund të jenë drekat apo darkat nëpër restorante luksi, ballo apo disko-klube. Por ajo çka dua të vë në dukje, është mënyra e të veshurit në pjesën më të madhe të ditës aktive (nuk përllorarit koha e qëndrimit në shtëpi), e cila është thjeshtësuar në maksimum.

Meqenëse këtë periudhë, të cilën me përkëdheli do ta quanim si periudhën e "të veshurit në mënyrë të zhveshur", e kanë kaluar të gjitha shoqëritë moderne, kush më herët e kush më vonë, atëherë edhe shoqëria shqiptare si pjesë e shoqërisë moderne europiane nuk ka përse të bëjë përjashtim. Le të pranojmë atë çka Europa e ka pranuar disa dekada para nesh.

Dhe sot pas tre dekadash shtet demokratik le të përpiqemi të ecim mbi kode, norma dhe vlera që 'europa' të na pranojë tashmë 'pa kushte'.

Ç' do të thotë të jesh grua?!

Ç' do të thotë të jesh grua ?!

Fëmija i vogël e pyet nënën:

- Përse po qan?

- Sepse jam grua! - i thotë nëna.

- Nënë nuk po të kuptoj! - iu përgjigj djali.

Nëna e afron nga vetja e përqafoi dhe i thotë:

- As që do më kuptosh ndonjëherë, biri im...

Më vonë fëmija e pyet babain e tij:

- Përse po më duket se nëna po qan pa arsye?

- Të gjitha gratë qajnë pa arsye, - kështu iu përgjigj i ati fëmijës.

Fëmija i vogël u rrit dhe u bë burrë, por nuk e kuptoi përse qajnë gratë. Në fund iu drejtua Zotit dhe kur Zoti iu lajmërua, e pyeti:

- O Zot, përse gratë qajnë aq lehtë? Zoti u përgjigj:

“Kur e krijova gruan, mu desh ta krijoj të mbinatyrshme. Ia kam dhuruar supet aq të forta që ta mbajë peshën e botës dhe njëkohësisht aq të buta që të krijojë rehati... Ia kam dhënë forcën e brendshme që të përballojë lindjen e fëmijës dhe mospranimin, të cilin shumë herë e përjeton nga vetë fëmijët e saj. Ia kam dhënë forcën, e cila e ndihmon që gjithmonë të shkojë përpara, edhe atëherë kur të gjithë të tjerët dorëzohen, të kujdeset për familjen e saj edhe atëherë kur është e sëmurë dhe e lodhur, gjithnjë pa u ankuar.

Ia kam dhuruar ndjenjat që t'i dojë fëmijët e saj, pavarësisht se ata ndonjëherë e lëndojnë atë thellë në shpirt. Ia kam dhënë fuqinë që ta pranojë bashkëshortin me të gjitha mungesat që ka dhe e kam krijuar atë nga grindjet e tij që t'ia mbrojnë zemrën. Ia kam dhënë zgjuarsinë që ta dijë se bashkëshorti i mirë asnjëherë nuk e lëndon gruan e tij, por nganjëherë e provon forcën dhe vendosmërinë e saj për të qëndruar pranë tij deri në kundërshtime.

Në fund ia dhurova lotin që derdh, i cili i përket vetëm asaj që ta shfrytëzojë sa herë që të ketë nevojë për t'i përballuar sfidat e jetës. Në këtë lot ka me të vërtetë të drejtë, sepse askush nuk mund të përballojë kaq shumë pa thënë asnjë fjalë, sa gruaja në të vërtetë është në gjendje të përballojë!

Të gjitha e meritojnë dashurinë, për durimin e tyre, forcën, zgjuarsinë, ndjenjën dhe qëndrueshmërinë. Por, të lutem mos harro që ta ndash këtë me të gjithë burrat që i njeh dhe të cilët “ende nuk e dinë përse qajnë gratë”.

Unë, ti, ne...

Të jesh grua do të thotë të jesh dy herë njeri. Të vuash dy herë, të përpëlitesh në dhimbjen e ekzistencës dyfish, të ndjesh se mizoria e botës të ka ty në shënjestër të parën. Të jesh grua do të thotë të pozicionohesh përherë në mbrojtje, të kesh përherë dikë ndaj të cilit të rebelohesh, të durosh vetëdijen mbytëse se liria për ty është përjetësisht utopike. Të jesh grua do të thotë të të ngarkojnë me barrën e rëndë të dy dramave njëkohësisht; atë të qenit njeri, dhe atë të qenit grua.

Çdo gjë është ndryshe kur je grua. Çdo gjë e cila mund të të falë ndjesinë e të qenit e lumtur që je, që ekziston, si fladi i freskët i një pasditeje vere, është aty për të të kujtuar historinë e një bote të uzurpuar nga të tjerët, e një bote që nuk të përket. Kur je grua, stinët

shkojnë dhe vijnë për të shënjuar lumturinë e atyre që zotërojnë stinët, tokën, oqeanin, deri dhe jetët e njerëzve. Të jesh grua, dhe e vetëdijshme që je grua, do të thotë të mbytesh çdo ditë në vetëdijen tënde, të qash çdo ditë për lirinë... lirinë që mirëpret dhe lëkund ëndërrimtare në prehrin e vet ata, të tjerët. Të jesh grua do të thotë të presësh dhe të përcjellësh nga kjo botë gra, të cilave u falet një grimcë nga ajo... dhe u këshillohet të falënderojnë për të, e ti të vuash për çdo grimcë bote të dhuruar

kaq poshtërsisht, të ndjesh nën lëkurë dhimbjen e heshtur të të ngjashmeve me ty.

Kur je grua, gjithçka që të përket është e të tjerëve, vetë qenia jote nuk është e jotja, dhe padroni është dikush me të cilin duhet të bashkëjetosh. Të jesh grua do të thotë të shikosh shkëlqimin dhe rënien e dhjetëra teokracive, pa dëshmuar asnjëherë shkëlqimin tënd.

Gjithçka është ndryshe kur je grua.

Të jesh grua do të thotë të jesh dy herë njeri.

● *Kur je grua, gjithçka që të përket është e të tjerëve, vetë qenia jote nuk është e jotja, dhe padroni është dikush me të cilin duhet të bashkëjetosh. Të jesh grua do të thotë të shikosh shkëlqimin dhe rënien e dhjetëra teokracive, pa dëshmuar asnjëherë shkëlqimin tënd.*

Vendet më të sigurta nëse ndonjëherë shpërthen lufta bërthamore

Frika nga lufta bërthamore

Ne e dimë se një luftë gjithëpërfshirëse bërthamore SHBA-Rusi do të ishte e rëndë. Por sa e rëndë, saktësisht? Sa janë shanset tuaja për t'i mbijetuar shpërthimeve, rrezatimit dhe dimrit bërthamor nga vendi ku jetoni?

Që nga pushtimi rus i Ukrainës dhe tensionet e mëvonshme gjeopolitike, frika e luftës bërthamore ka qenë në ajër, duke bërë që shumë njerëz të pyesin se çfarë do të thoshte një konflikt bërthamor për njerëzimin dhe planetin.

Ai kombinon modelimin e detajuar të synimeve bërthamore, trajektorët e raketave, shpërthimet dhe pulsion elektromagnetik, dhe se si tymi i zi i karbonit prodhohet, ngrihet dhe përhapet në të gjithë globin, duke ndryshuar klimën dhe duke shkaktuar urinë masive.

Qytetet e mëdha janë ato që shënjestrohen edhe sepse ato përmbajnë objekte ushtarake dhe për të penguar rimëkëmbjen e armikut pas luftës. Çdo goditje krijon një top zjarri po aq të nxehtë sa bërthama e diellit, e ndjekur nga një re radioaktive në formë kërpudhe. Këto shpërthime intensive avullojnë njerëzit aty pranë dhe shkaktojnë zjarre dhe verbëri më si pasojë. Zgjerimi i topit të zjarrit shkaktonte më pas një valë shpërthimi që dëmton ndërtesat, duke shtypur ato pranë.

Fatkeqësisht, hulumtimet e rishikuara nga studiuesit sugjerojnë se shpërthimet, pulsion elektromagnetik dhe radioaktiviteti nuk janë pjesa më e keqe: një dimër bërthamor shkaktohet nga tymi i zi i karbonit nga stuhitë bërthamore. Bomba atomike e Hiroshimës shkaktoi një stuhitë të tillë, por bombat e sotme me hidrogjen janë shumë më të fuqishme. Një qytet i madh si Moskë, me pothuajse 50 herë më shumë njerëz se Hiroshima, mund të krijojë shumë më shumë tym dhe një stuhitë zjarri që dërgon shtëllunga tymi të zi deri në stratosferë, shumë më lart se çdo re shiu që përndryshe do të largonte tymin. Ky tym i zi nxehtë nga rrezet e diellit, duke e ngritur atë si një tullumbace me ajër të nxehtë deri në një dekadë.

Kjo bën që Toka të ngrihet në të ftohtë edhe gjatë verës, me tokën bujqësore në Kansas që ftohet me rreth 20 gradë celsius, dhe rajone të tjera ftohen pothuajse dy herë më shumë. Një punim shkencor i kohëve të fundit vlerëson se mbi 5 miliardë njerëz mund të vdesin nga uria, duke përfshirë rreth 99% të atyre në SHBA, Evropë, Rusi dhe Kinë, sepse shumica e tymit të zi të karbonit qëndron në hemisferën veriore ku prodhohet dhe për shkak të temperatura bie, dëmtojnë më shumë bujqësinë.

Pasojat shkatërruese

Çdo konflikt bërthamor do të kishte një gamë të madhe pasojash shkatërruese, nga vdekjet si pasojë e shpërthimeve të drejtpërdrejta deri te efektet e vazhdueshme të rrezatimit, ndotjes së mjedisit dhe urisë.

Të mbijetuar edhe në skenarin më të rëndë

Megjithatë, ka të ngjarë të ketë skuta të të mbijetuarve në mbarë planetin, madje edhe në

skenarin më të rëndë, thonë shkencëtarët.

Mundësia më e mirë për të mbijetuar

Dhe sigurisht, ata në vendet më elastike do të kishin shanset më të mira për të shmangur një kolaps para-industrial.

Australia: vendi më i sigurt ku mund të gjendesh...

Studiuesit kanë zbuluar se Australia, e ndjekur nga fqinji i saj Zelanda e Re, është vendi më i mirë pozicionuar për t'i mbijetuar një dimri bërthamor

dhe për të ndihmuar në rinisjen e një qytetërimi njerëzor të shembur.

Islanda, Salomon dhe ishujt Vanuatu

Është zbuluar në një studim të botuar në revistën "Risk Analysis", i cili gjithashtu tregon Islandën, Ishujt Solomon dhe Vanuatu si vende të sigurta për t'i mbijetuar një apokalipsi bërthamor.

Vend i sigurt për një 'katastrofë të papritur që redukton rrezet e diellit'

Sipas studimit, vendet ishullore të lartpërmendura janë të afta të prodhojnë ushqim të mjaftueshëm për popullsinë e tyre pas një "katastrofë të papritur që redukton rrezet e diellit", siç është një luftë bërthamore, një super vullkan ose një goditje asteroidi.

Studimi krahasoi 38 vende ishullore

Autorët e studimit krahasuan 38 vende ishullore mbi 13 faktorë që ata thanë se mund të parashikonin suksesin si një gjendje mbijetese pas apokaliptike. Faktorët përfshijnë prodhimin e ushqimit, vetë-mjaftueshmërinë e energjisë, prodhimin dhe efektin e fatkeqësisë në klimë, ndër të tjera.

Australia dhe Zelanda e Re, prodhues të mëdhenj bujqësorë

Australia dhe Zelanda e Re, të dyja prodhues të fuqishëm bujqësor dhe të izoluar nga vendet e mundshme të shpërthimit bërthamor të hemisferës veriore, kryesuan listën, me Australinë me performancën më të mirë në përgjithësi. Australia mund të ushqejë dhjetëra miliona të tjerë "Kapaciteti i furnizimit me ushqim i Australisë është gjigant, - thotë studimi, - me potencial për të ushqyer dhjetëra miliona njerëz shtesë". Infrastruktura relativisht e mirë e Australisë, teprica e madhe e energjisë, siguria e lartë shëndetësore dhe buxheti i mbrojtjes, të gjitha ndihmuan në vendosjen e saj në krye të listës. Lidhjet me Mbretërinë e Bashkuar dhe SHBA-në e bëjnë atë më shumë gjasa të bëhet një objektivi. Pra Australia do të kishte një faktor kryesor që punon kundër saj: lidhjet e

saj relativisht të ngushta ushtarake me Mbretërinë e Bashkuar dhe SHBA-në e bëjnë atë më shumë gjasa të bëjë një objektivi në një luftë bërthamore kundër Ruisisë.

Statusi i Zelandës së Re pa armë bërthamore është një avantazh

Në këtë fushë, Zelanda e Re shfaq disa avantazhe, thanë autorët, me statusin e saj të gjatë pa disponuar armë bërthamore.

Si vend i mbrojtur nga temperatura ekstreme, elasticiteti i tij në rast të një rënie të menjëhershme të temperaturës globale të nxitur nga një periudhë errësire (kudo në Zelandën e Re është relativisht afër oqeanit, duke e mbrojtur atë nga temperatura ekstreme) gjithashtu do të ndihmonte.

Filipinet, Mauritius, Indonezi

Vende të tjera ishullore, si Filipinet, Mauritius dhe Indonezia do të jenë në gjendje të prodhojnë mjaftueshëm ushqim në një krizë të tillë, sipas studimit.

63% e popullsisë së botës do të vdisin nga uria. Më shumë se 5 miliardë njerëz, afërsisht 63% e popullsisë aktuale të botës, do të vdisin nga uria si pasojë e një lufte bërthamore në shkallë të plotë, sipas një studimi të vitit 2022.

Ulje 97% e prodhimit të ushqimit

Në fakt, do të kishte një reduktim 97% të prodhimit të ushqimit në Kinë, Francë, Rusi, Mbretërinë e Bashkuar dhe Shtetet e Bashkuara.

Vetë-mjaftueshmëria ushqimore: një faktor i rëndësishëm

Kjo është arsyeja pse vetë-mjaftueshmëria ushqimore është një nga faktorët më të rëndësishëm, sipas autorëve të studimit, të cilët shpjegojnë se tregtia e ushqimit mund të ndikohet shumë nga një kolaps i përhapur teknologjik.

Kolapsi i përhapur teknologjik

"Kolapsi i shoqërisë teknologjike është i mundur edhe në vendet që konsiderohen më të mundshme për të mbijetuar. Kjo mund të pengojë seriozisht bashkëpunimin, koordinimin dhe prodhimin elastik të ushqimit", përfundojnë shkencëtarët.

PËRSHTATI: MIMOZA GOLIKJA

Edicioni i 10-të i Forumit të Sigurisë në Varshavë, NATO merr çmimin "Knight of Freedom"

Kryetari i Komitetit Ushtarak të NATO-s, admiral Rob Bauer mori pjesë në edicionin e 10-të të Forumit të Sigurisë së Varshavës (WSF) në Poloni, zhvilluar më 3 dhe 4 tetor 2023. Ndër platformat kryesore evropiane kushtuar bashkëpunimit transatlantik, forumi shërben si një platformë në kohë për të thelluar diskutimet mbi përgjigjet e përbashkëta ndaj sfidave të sotme të sigurisë. Ndërsa ishte në WSF, admiral Bauer mori në emër të NATO-s edhe çmimin "Kalorësi i Lirisë". Ai u takua gjithashtu me një numër zyrtarësh të lartë politikë dhe ushtarakë.

Më 3 tetor 2023, admiral Bauer foli në pjesën e parë të ngjarjes, të titulluar "Evropa në Luftë: Përmirësimi i Mbrojtjes Kolektive të NATO-s". Moderuar nga gjeneralletjnant (në pension) Ben Hodges, ish-komandant i Ushtrisë Amerikane në Evropë, në panel mori pjesë gjithashtu edhe ministria e Mbrojtjes e Maqedonisë së Veriut, znj. Slavjanka Petrovska, ministri i Shtetit (ministri i Forcave të Armatosura) i Mbretërisë së Bashkuar, z. James Heapey dhe ministri i Mbrojtjes i Sllovenisë, z. Marjan Šarec.

Panelistët diskutuan implikimet e luftës së Rusisë kundër Ukrainës për Evropën, si dhe për rinovimin më të madh të mbrojtjes të NATO-s që nga Lufta e Ftohtë. Duke elaboruar se si dekada të tëra nën investimet e mbrojtjes kanë lënë tani vendet e NATO-s me depot e tyre të municioneve gjysmë të mbushura ose edhe më të zbrazëta, admiral Bauer deklaroi se "Hapat e ardhshëm në mbrojtjen kolektive do të kenë nevojë për bashkëpunim të ngushtë dhe proaktiv midis sektorit publik dhe privat. Ka shumë më tepër që mund të arrijmë së bashku. NATO është më e fortë dhe më e gatshme se kurrë."

Në margjinat e aktivitetit, admiral Bauer takoi edhe zëvendëskryeminstren e Ukrainës, znj. Olha Stefanishyna për të shkëmbyer mendime mbi zhvillimet aktuale në luftën e Rusisë ndaj Ukrainës. Admiral Bauer përsëriti se populli ukrainas, ushtarak dhe civil njësoj, "po marrin vazhdimisht atë që është e tyre", duke shtuar se "ata kanë mbështetjen tonë të plotë dhe të palëkundur. Ukraina do të mbizotërojë dhe ne do t'i ndihmojmë në çdo hap të rrugës së tyre".

Gjithashtu po atë ditë, admiral Bauer pranoi çmimin "Knight of Freedom" në emër të Aleancës. Një nga çmimet më të rëndësishme të politikës së jashtme dhe të drejtave të njeriut të Polonisë, Fondacioni Casimir Pulaski zgjodhi t'ia dhurojë NATO-s si njohje për rolin e saj në promovimin e paqes dhe sigurisë në Evropë, "Mbrojtja e saj e fortë kolektive dhe përpjekjet e saj në sigurinë bashkëpunuese, veçanërisht në lidhje me mbështetjen e pamëshirshme për Ukrainën". Me marrjen e çmimit, Kryetari i Komitetit të NATO-s theksoi punën e bërë nga 3.2 milionë burra dhe gra me uniformë në të gjithë Aleancën, duke përgëzuar ndjenjën e tyre të detyrës dhe përkushtimit për të vënë: "Ne para meje".

Në fokus forcimi i krahut lindor të NATO-s

Në ditën e dytë të forumit, admiral Bauer në panel me shefin e Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura Polake, gjeneralin Rajmund Andrzejczak dhe anëtarin e Parlamentit finlandez, kryetare e Komisionit të Punëve të Jashtme, znj. Tytti Tuppurainen, diskutuan mbi implikimet e Samitit të Vilniusit për Aleancën dhe për Evropën Qendrore dhe Lindore, me një fokus të veçantë në forcimin e krahut lindor të NATO-s.

Duke komentuar prioritetet e NATO-s ndërsa afrohet Samiti i Uashingtonit, admiral Bauer theksoi rëndësinë e sigurimit të ekzekutueshmërisë së plotë të Planeve Rajonale, nëpërmjet të shumë trupave në gatishmëri më të lartë; ngritja dhe zhvillimi i aftësive; përshtatja e strukturave të komandës dhe kontrollit të NATO-s; më shumë mundësi; dhe më shumë trajnime dhe ushtrime të mbrojtjes kolektive. "Këto plane janë të gjitha pjesë e epokës së re të mbrojtjes kolektive për Aleancën. Në një botë më të rrezikshme dhe konkurruese, ne duhet të vazhdojmë të investojmë më shumë dhe të investojmë më shumë në bashku në NATO", - tha Admiral duke ritheksuar mesazhin e fortë të unitetit. "Vendosmëria jonë për të mbrojtur një miliard qytetarët që jetojnë në tokën aleate mbetet e palëkundur. Çdo ditë, ne ndërtojmë lidhjet e forta midis aleatëve dhe korrim ekspertizën shekullore ushtarake që ne të gjithë posedojmë", - shtoi ai.

Në margjinat e Forumit të Sigurisë në Varshavë, admiral Bauer zhvilloi gjithashtu takime dypalëshe me gjeneralin Andrzejczak; zëvendësministrin e Mbrojtjes dhe sekretarin e Shtetit të Polonisë, z. Marcin Ociepa; si dhe me znj. Kajsa Ollongren, z. Angel Tilver dhe z. Pål Jonson, përkatësisht ministrit e Mbrojtjes të Holandës, Rumanisë dhe Suedisë. Gjatë shkëmbimit të mendimeve të tij me gjeneralin Andrzejczak, admiral Bauer vlerësoi angazhimin e palëkundur të Polonisë ndaj Aleancës që nga viti 1999. Ndër të tjera, Polonia është vendi i dy selive të Strukturës së Forcave të NATO-s, Korpusi Shumëkombësh Verilindor në Szczecin dhe Divizioni Shumëkombësh Veri-Lindor në Elblag, dhe përveç kësaj, në vitin 2024 do të presë "Steadfast Defender 24", stërvitjen më të madhe të mbrojtjes kolektive të NATO-s në vitet e fundit. "Polonia jep kontribute të vlefshme për sigurinë tonë të përbashkët për të siguruar që Aleanca jonë të mbetet e fortë dhe e gatshme për të penguar dhe mbrojtur siç kërkohet. Një siguri e fortë kombëtare është një shtyllë thelbësore e sigurisë sonë kolektive", - vuri në dukje admiral Bauer, duke përgëzuar ritjen e konsiderueshme të vendit në shpenzimet ushtarake dhe ato të mbrojtjes.

Organizuar që nga viti 2014 nga Fondacioni "Casimir Pulaski", në partneritet strategjik me NATO-n dhe Byronë e Sigurisë Kombëtare pranë Presidentit të Republikës së Polonisë, Forumi i

Sigurisë së Varshavës mbledh çdo vit mbi 1500 përfaqësues të lartë të qeverive, organizatave ndërkombëtare, industrisë, grupeve të ekspertëve dhe civilëve. shoqëri nga mbi 90 vende.

Forum i Sigurisë në Varshavë, bashkëpunimi transatlantik ndaj sfidave të përbashkëta

Forum i Sigurisë në Varshavë është një nga konferencat kryesore evropiane të sigurisë kushtuar bashkëpunimit transatlantik dhe fokusuar në përpunimin e përgjigjeve të përbashkëta ndaj sfidave të përbashkëta, me theks në sigurinë e Evropës Qendrore dhe Lindore.

Organizuar që nga viti 2014, Forumi i Sigurisë së Varshavës mbledh çdo vit mbi 1500 përfaqësues më të lartë të qeverive, organizatave ndërkombëtare, industrisë, grupeve të ekspertëve dhe shoqërisë civile që vijnë nga mbi 90 vende.

Programi dyditor është i mbushur me diskutime në panel të nivelit të lartë në skenë, tryeza të rrumbullakëta të bazuara në rregulla të institutit "Chatham House" dhe dhjetëra takime dypalëshe të përziera me prezantime të industrisë dhe me programin kulturor të vendit partner, të gjitha të krijuara për të gjetur përgjigje për aktualitetin më urgjent të çështjeve politike dhe ushtarake. Gjatë Forumit, Fondacioni Casimir Pulaski i dhuron edhe çmimin "Knight of Freedom" një figure të shquar që kontribuoi gjatë vitit në promovimin e vlerave të gjeneralit Casimir Pulaski, d.m.th. lirisë, drejtësisë dhe demokracisë. Forumi i Sigurisë së Varshavës ofron gjithashtu një platformë për programin e "Liderëve të Sigurisë së Re", i cili përfshin zërat e një brezi të ri vendimmarrësish dhe ekspertësh të specializuar në marrëdhëniet transatlantike.

Së fundmi, por jo më pak e rëndësishme, pjesëmarrëset femra të Forumit të Sigurisë së Varshavës takohen tradicionalisht për një mëngjes pune dhe formate të tjera të organizuara nga "Gratë në Sigurinë Ndërkombëtare në Poloni", duke dëshmuar rëndësinë e ekuilibrit dhe barazisë gjinore në dialogun ndërkombëtar të sigurisë.

Që nga fillimi i tij, Forumi i Sigurisë në Varshavë organizohet nga Fondacioni Casimir Pulaski, në partneritet strategjik me NATO-n dhe Byronë e Sigurisë Kombëtare të Presidentit të Republikës së Polonisë dhe që nga viti 2020 është i bashkëorganizuar me Fondin Marshall Gjerman të Shteteve të Bashkuara.

I themeluar në vitin 2005, Fondacioni Casimir Pulaski, është një institut i mendimit polak jofitimprurës, jopartiak që kryen kërkime mbi aspekte të ndryshme të sigurisë evropiane dhe transatlantike, me fokus të veçantë në Evropën Qendrore dhe Lindore. Fondacioni mbledh së bashku dhjetëra ekspertë ndërkombëtarë në fusha të ndryshme (politika e jashtme, mbrojtja, energjia, qëndrueshmëria demokratike) dhe publikon analiza që përshkruan dhe shpjegon ngjarjet ndërkombëtare, duke identifikuar tendencat në mjedisin evropian dhe transatlantik të sigurisë dhe duke rekomanduar zgjidhje për vendimmarrësit e qeverisë dhe sektorit privat.

Fondacioni Casimir Pulaski është gjithashtu iniciatori dhe organizatori kryesor i konferencës vjetore të Forumit të Sigurisë në Varshavë, siç e përmenda më lart, e cila mbledh çdo vit mbi 1500 palë të interesuara nga më shumë se 90 vende me qëllim që të përpunojë përgjigjet e përbashkëta ndaj sfidave të përbashkëta të sigurisë transatlantike. Dhe çdo vit Fondacioni dhuron çmimin "Kalorësi i Lirisë" për figura të shquara që kontribuojnë në promovimin e vlerave të gjeneralit Casimir Pulaski, si liria, drejtësia dhe demokracia. Fondacioni është gjithashtu shtëpia e degës polake të rrjetit "Gratë në Sigurinë Ndërkombëtare".

Fondacioni Casimir Pulaski është renditur si i pari në mesin e "Think Tank-ëve" polake që merren me mbrojtjen dhe sigurinë kombëtare sipas raportit "Global Go To Think Tank Index" në 2018,

2019 dhe 2020 respektivisht. Fondacioni ka gjithashtu statusin e një organizate partnere të Këshillit të Evropës.

NATO merr çmimin "Knight of Freedom", veçanërisht "për mbështetjen për Ukrainën"

Gjatë Forumit të Sigurisë në Varshavë, Kryetari i Komitetit Ushtarak të NATO-s, admiral Bauer pranoi në emër të Aleancës, çmimin "Knight of Freedom" më 3 tetor 2023, një nga çmimet më të rëndësishme të politikës së jashtme dhe të drejtave të njeriut në Poloni. Ai mori pjesë në edicionin e këtij viti në ceremoninë e dhënies të çmimeve "Knight of Freedom", ku NATO u njoh për rolin e saj në promovimin e paqes dhe sigurisë në Evropë; për mbrojtjen e fortë kolektive; dhe për përpjekjet e saj në sigurinë bashkëpunuese, veçanërisht në lidhje me mbështetjen e vazhdueshme të Ukrainës.

Pas një lavdërimi emocionues të dhënë nga z. Jacek Siewiera, Këshilltar i Sigurisë Kombëtare i Presidentit të Polonisë, admiral Bauer tekta mori çmimin në emër të NATO-s, theksoi punën e bërë nga 3.2 milionë burra dhe gra me uniformë në të gjithë Aleancën. Admiral Bauer vlerësoi ndjenjën e tyre të detyrës dhe përkushtimin e tyre për të vendosur kolektivin mbi individin. Ai theksoi se "Nuk është rastësi që NATO po e merr këtë çmim në një kohë kur rendi ndërkombëtar i bazuar në rregulla po sfidohet. Në një kohë kur regjimet autoritare po përpjekin dëshpërimisht të portretizojnë një imazh fuqie për botën. Në një kohë kur kërcënimet globale të sigurisë po shumohen dhe vlerat tona janë nën sulm. Ne kemi nevojë për një mburojë kundër agresionit më shumë se kurrë. Së bashku, ne po mbrojmë shumë më tepër sesa sigurinë fizike. Ne po mbrojmë lirinë, demokracinë dhe të drejtat sovraane të kombeve dhe njerëzve për të përcaktuar fatin e tyre. NATO ju falënderon për njohjen e punës së saj. Dhe ne do të bëjmë çmos për të përmbushur besimin që keni dhënë tek ne", - tha Bauer.

Mbrëmja përfundoi me një "ceremoni ushtarake të perëndimit të diellit" të kryer nga Ushtria Britanike dhe anëtarët e bandës së saj marshuese, me një interpretim të bukur të himnit të NATO-s. Çmimi "Knight of Freedom" (polonisht: Rycerz Wolności) është një çmim i njohur ndërkombëtar që u jepet çdo vit "figurave të shquara, të cilët promovojnë vlerat e përfaqësuara nga gjenerali Casimir Pulaski: liria, drejtësia dhe demokracia". Marrësit e kaluar të çmimit përfshijnë edhe Olena Zelenska, Alexei Navalny, Dalia Grybauskaitė, Anders Fogh Rasmussen dhe Mary Robinson.

NATO riafirmon mbështetjen afatgjatë për Ukrainën

Por gjithashtu në vazhdimësi për të riafirmuar mbështetjen afatgjatë të NATO-s për Ukrainën dhe për të çuar përpara vendimet e Samitit të Vilniusit, Këshilli NATO-Ukrainë (NUC) u takua më 4 tetor 2023. Takimi u kryesua nga Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm Mircea Geoana, me pjesëmarrjen e zëvendëskryeminstres së Ukrainës Olha Stefanishyna. Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm theksoi se siguria e Ukrainës ka një rëndësi të madhe për Aleancën. Ai përgëzoi aleatët dhe përpjekjet e Ukrainës për të zbatuar shpejt vendimet nga Samiti i Vilniusit. Aleatët vazhdojnë të ofrojnë ndihmë thelbësore për Ukrainën, duke përfshirë paketën e Ndhmës Gjithëpërfshirëse të NATO-s, dhe po bëjnë përpara një punë të rëndësishme për të siguruar që forcat e Ukrainës të jenë plotësisht të ndërveprueshme me NATO-n. E gjithë kjo do të thotë se Ukraina është më afër NATO-s se kurrë më parë.

Këshilli NATO-Ukrainë është një organ i përbashkët, ku aleatët dhe Ukraina takohen për konsultime për krizën dhe për të marrë vendime si të barabartë. Ky ishte takimi i tretë i NUC që nga takimi i parë në Samitin e Vilniusit në korrik me presidentin ukrainas Volodymyr Zelenskyy.

IN MEMORIAM

Lulo Musai u lind në Smokthinë, Vlorë. Pasi mbaroi shkollën fillore në Shalës, Mesaplik, del partizan në Brigadën e 5-të Sulmuese. Në periudhën 1945-1948, përfundon ciklin 7-të vjeçar dhe shkollën Ushtarake “Skënderbej”, në periudhën 1948-1952, kreu studimet për pilot në ish-Bashkimin Sovjetik (Novosibirsk, Siberi) dhe në periudhën 1952-1954, u emërua komandant skuadrilje (Laprakë, Tiranë), më 1954-1959, pilot e drejtues në regjimentin luftarak, Kuçovë; në periudhën mars-qershor 1958 dhe maj-tetor 1959, kreu specializim e kualifikim në Bashkimin Sovjetik në 1959-1967, pilot e më pas komandant i skuadriljes së MIG-19, në regjimentin luftarak, Rinas; më tej u rikualifikua në Bashkimin Sovjetik për avionin supersonik Mig-19; në periudhën tetor 1963 merr titullin “Pilot i Klasit të Parë”; në vitet 1964-1967, kreu funksionin e komandantit të skuadriljes Mig-19, në Rinas; në 1967-1975, komandant i regjimentit të helikopterëve, Farkë-Tiranë; në vitin 1975, nxirret në lirim para kohe. Ndahet nga jeta më 7 nëntor 1988. Për merita në luftë e punë, në shërbim të mbrojtjes së Atdheut është nderuar me 12 medalje e dekorata.

Ish-kolegu dhe miku i tij Sami Gozina kujton: “Ishte pragu i luftës së Kosovës. Në regjimentin e Farkës do të dislokoreshin 5-6 njësi të ndryshme të aleatëve të NATO-s, kryesisht mbështetës, ndërlihdje, zbulimi dhe logjistike. Të parët mbërritën spanjollët, një kompani ndërlihdje, të cilët kishin në përbërje veç antenave e mjeteve lokative dhe tre a katër helikopterë të vegjël si pilivesa. Veç kabinës së xhamtë, konstruksioni i tyre ishte i tëri metalik. Ata përdorëshin për zbulim. Komandantit të kësaj kompanie, me një emër aspak spanjoll, Mikelanxhelo, bashkë me komandantin e regjimentit, Beqir Barxha, po i tregonim diçka nga historiku i regjimentit tonë. Mbas një rikonicioni të shkurtër nëpër repart u gjendëm në sheshin para godinave. I thamë se ‘arkitekti’ i gjithçkaje këtu ishte një ish-pilot supersoniku, madje i pari në Aviacionin shqiptar. “Ku e ka bustin ky burrë?”, - na pyeti, duke vështruar rrotull. Ishte e vështirë t’i shpjegonim homologut tonë se ish-legjenda e qiellit shqiptar, jo vetëm që nuk kishte bust në hyrje apo në mes të repartit (siç edhe e meritonte), por ai u persekutua për vite të tëra, fare pa shkak... Kur e kam njohur, në nëntor të 1970-ës, ai ishte vetëm 41 vjeç. Një burrë me trup të bëshëm, me kokë të madhe, hundë të rrumbullakët, vetulla të trasha, gati-gati të bashkuara. Kur ishte me kapele në kokë, ajo ia mbulonte atë ‘aerodrom’ që i bashkonte ballin me “pistën” e kufizuar anash me atë tufë flokësh që i dilte si xhufka reshë të zbardhura. Në pamje të parë të dukej sikur kishte përpara një 65-70 vjeçar të mbajtur.

Por, vetëm në pamje të parë. Në fakti ishte tjetër njeri. Një 25 vjeçar. Brenda asaj koke punonte pashtershëm një tru elektronik. Brenda atij trupi buronte një energji djaloshare. Brenda atij burri mund të gjeje një fshatar tipik lab, me një të folme të pastër çobani, me një humor, ironi e sarkazëm bashkë, sa do t’ia kishte zili dhe aktori më i thekur. Por brenda asaj figure fshihej e shfaqej dhe një filozof, një arkitekt, një akademist, një ekonomist, një strateg i sprovuar betejash, një burrë i urtë. Ai në çast të shfaqej nga komandanti më i rreptë në një shok, aty tërsëllinte si bubullimë e në çast të vinte dorën në sup duke të thënë: “E a derëzi, qetësohu se s’të vrava”. ...Grupi ynë pilot prej 22 studentësh, që kishim fluturuar për një vit në Akademinë e Aviacionit, në Vlorë, me avionin mësimor Jak-91, kishim një javë që ishim vendosur në regjimentin e Farkës. Ne rreshtoheshim paksa veç regjimentit. Kjo sepse akoma nuk quheshim pilotë luftarakë. E pra një ditë para nesh u shfaq komandanti Lulo. Qëndroi me këmbë paksa të hapura, duke na hedhur një vështrim të shpejtë, secilit prej nesh e tha: “Hë djema, mirë jeni? A u sistemuat mirë me gjithçka? Hë mo flisni! Ju mungon gjë? Po këta komandantët që kemi caktuar të punojnë me ju, si ju duken? Ç’të keni ma thoni këtu. Edhe për mua... Hë de, se nuk jeni kaq të urtë, mos më rrihi si çupa...”. Pastaj u kthye buzagaz Ndue Logut, i caktuar si komandanti ynë...

“O Ndue! Sa do vuajmë me disa prej tyre... Djemaaa, mos ma vini re. Do bëjmë dhe shaka. Ju do bëheni pilotë shumë të mirë. Kur të mos jemi ne, ju do i vini shpatullat regjimentit, do kryeni detyra luftarake për Atdheun, për popullin. Por që të arrini deri atje duhet mendje e djersë e përkushtim”. Pastaj na u afrua më pranë. Filloi të na pyeste... Mu drejtua dhe mua: “Po ty djalo, nga të kemi? Shijaku...? Ah, e kemi dhe një pilot të talentuar nga Shijaku. E njeh Besnik Shahan? Bëhu si Besua që të nderoni Shijakun... Të jesh pilot do të thotë të jesh dhe trim dhe i mençur, dhe inxhinier dhe profesor, dhe i urtë dhe çakmak...”. Përballimi i dytë me komandantin Lulo ndodhi 7-8 muaj më vonë. Fluturonim në aerodromin e Shtoit, në Shkodër. Kishim fluturuar rreth 20 orë

‘Ujku i qiellit’, Lulo Musai

program me instruktor. Isha përzgjedhur me tre apo katër shokë për të fluturuar me komandantin e regjimentit në fluturimin kontroll për të fluturuar vetëm. Të fluturosh me komandantin Lulo ishte jo vetëm emocion, por dhe ëndërr. Ëndrën po e prekja, por emocionin nuk e shmangja dot. Tek po mbërtheja rripat në kabinë e hapja çelësat e nevojshëm, komandanti kish vënë re emocionin tim. Me dorën e majtë më rregullon disa cullufe që më binin mbi ballë nga nënshlemafoni e me të djathtë shtypi butonin e bashkëbisedimit të brendshëm: “Jepi djalo, zëre se nuk jam fare këtu. Bëj ç’ di e ç’të kanë mësuar. Unë ç’ kam qenë në Rinas, kurse këtu je ti usta!” ...Mblodhi këmbët duke i hequr nga pedalet dhe kryqëzoi duart mbi gjoks. Me këtë veprim donte të më thoshte se, “...ja, fluturimin po e realizon vetëm ti. Unë jam thjesht pasagjer”. U ngrita. Realizova dy fluturime në rreth. Patjetër që lejova dhe gabime. Fundja isha një kursant që aspiroja për t’u bërë pilot. E për të më promovuar në këtë mision ishte në kabinë pikërisht ky babaxhan, i cili jo vetëm që nuk preku asgjë, por as dhe nuk foli një fjalë. Vështronte jashtë e heraherës hidhte vështrimin në paretin e instrumenteve e dorën time mbi dorezën e komandimit duke buzëqeshur i kënaqur. Komunikova me radio vetëm më udhëheqësin e fluturimit, komandantin e skuadriljes, Ndue Logu. E prita komandantin duke i u paraqitur me bllokun e vërejtjeve dhe librezën e fluturimit në dorë.

“Të kam thënë që do t’i ngjash Besnik Shahan. Bravo! E nderove Shijakun. Mos e vrit mendjen për gabime të vogla. Je akoma i ri për të qenë perfekt. Dale-dale, ia futa kot. Fluturim perfekt nuk ka. Pilot i zoti është ai që e zbulon në kohë gabimin e bërë dhe e eliminon. Fluturimi është art, art i të mundurës. Pse artistët nuk bëjnë gabime? Por i kalojnë situatat aq bukur sa ne në sallë nuk kuptojmë gjë. Këto gjëra arrihen vetëm me punë, me disiplinë, me kërkesë ndaj vetes, me eksperiencë. Ju sot jeni djem me shkollë, jo si ne dikur. Ja unë, 14 vjeç partizan, pas lufte për tre vjet mbarova 7-vjeçaren dhe shkollën ‘Skënderbej’, pastaj andej nga stepat ruse, shkolla e kurse... Do mësoja gjuhën, e me atë gjuhë do mësoja teorinë e fluturimit, teorinë e motorit, navigimin, rajonin e fluturimit, etj.,

etj. Shqetësohesha shpesh, për gjakun e shokëve më zinte paniku, a do të arrija unë, një çoban e bir çobani, a do të arrija këtu në dhe të huaj të nderoja veten dhe Shqipërinë time të varfër e të dashur... Eh! Por, ç’ bëra. Erdha këtu, në mëmëdheun tim. Në Qytetin Stalin (Kuçovë), në Rinas, në Farkë. Gadishmëri e fluturime, ditën e natën, net pa gjumë... Eh. Ja shiheni! (hoqi kapelën e shkoi pëllëmbën mbi kokën e braktisur nga flokët). E pra jam 40 vjeç. As fëmijëri s’kalova si të tjerët, as rini jo se jo! (psherëtim përsëri)Ja, kam tri çupa, u rritën e s’i ula një herë në prehër... Sot brezi juaj ka më tepër shkolla e më pak telashe. Hajde çuna nëpër gabina. Boll ju përrallisa”. Ne kursantët, instruktorët dhe komanda, të mbledhur rreth tij në formë gjysmë rrethi, të mahnitur nga ligjëratat e sinqertë, tërësisht shoqërore e miqësore bashkë, e këtij burri të plakur para kohe në qiell, i cili foli me ne kursantët sikur kishte përpara shokët e vet më të ngushtë. Nuk lëvizi askush nga vendi me gjithë ‘urdhrit’ e komandantit të madh, por vazhdonim ta shihnim me admirim tek nxori qesen e duhanit ‘Tarabosh’ e filloi të dredhë cigaren me gishtat e trashë. Më pas tek u ‘rrita’, krijova familje, fillova të thinjesha e të kaloja ditët e netët më tepër në repart se pranë familjes, tek jam përplasur me dallgët e qiellit e të jetës, i kam kujtuar me qindra herë ato fjalë e atë psherëtimë.... “Eh, djema...”. Këtë psherëtimë e kam kujtuar dhe në kabinë të helikopterit pas 30 vjetësh, tek vështroja kursantin tim që “vallëzonte” në varje. Nuk i flisja, nuk i ndërhyja, le të djersinte vetë... Kishte vite që ne, brezi i “aerodromit të Shkodrës” ishim bërë ‘baballarë’ të regjimentit. Kryenim detyra nga më të rëndësishmet, ditën e natën, madje dhe stërvitje bashkëvepruese me kolegët e NATO-s, ishim instruktorë prej kohësh... I madhi Lulo ishte i madh në çdo gjë. Në punë, në fluturim, në fantazi, në biseda, në kritika. Më vjen keq që nuk e kam librezën e parë të fluturimit. Pas përfundimit dhe mbushjes ato dorëzoheshin në sekretari. Sot do të isha i lumtur po të kisha atë ‘shkëlqyeshëm’ të shkruar me dorën e ‘Ujku të qiellit’, Lulo Musai, me shkrim disi të deformuar, të shkruar në këmbë, aty në aerodromin e Shtoit, nga ku nisi rrugëtimi im 33 vjeçar në qiell...”.

Nga kolana “Skënderbegasit ndër vite...”

Përtej Elvis Preslit: Muzikantë të njohur që shërbyen në ushtri

Kur mendon për muzikantë të famshëm që kanë shërbyer me nder në Forcat e Armatosura të Shteteve të Bashkuara, është e pamundur të mos shkosh fillimisht te Elvis Presley! Fotot e shumta të Elvise të ri dhe të pashëm me një uniformë të pastër ushtrie.

Pasi u rekrutua, Elvis Presley hyri në Ushtrinë e Shteteve të Bashkuara në pranverën e vitit 1958 dhe shërbeu deri në pranverën e vitit 1960, duke marrë shkarkimin nga Rezerva e Ushtrisë në vitin 1964. Pavarësisht se iu ofrua një rol më i sigurt në Shërbimet Sekrete, Elvis zgjodhi të shërbente si ushtar i rregullt.

Gjatë karrierës së tij aktive ushtarake, Elvis shërbeu në Gjermani për rreth 18 muaj si anëtar i Batalionit të Parë të Tankeve të Mesme, 32d Armor.

Kur u lirua nga puna, ai u kthye në Hollywood dhe filloi të bënte një seri filmash për të ndërtuar popullaritetin e tij pas shërbimit jo vetëm mes audiencës së të rinjve, por edhe mes të rriturve më të moshuar. Në fakt, mund të jetë shërbimi i tij ushtarak që e ndihmoi të fitonte adhurimin e një audiencë më të rritur.

Megjithatë, Elvis nuk është i vetmi muzikant i famshëm që i shërben vendit të tij. Le të shohim gjashtë muzikantë të tjerë që mund të habiteni kur mësoni se i shërbyen vendit të tyre në Forcat e Armatosura të Shteteve të Bashkuara.

ICE-T

Tracy Lauren Marrow, i njohur me emrin i tij skenik Ice-T, është një nga të rinjtë e shumtë që e gjetën veten duke iu kthyer shërbimit ushtarak si një rrugëdalje nga një situatë e vështirë. Duke shpërndarë drogë në rrugët e Los Anxhelosit për të mbajtur veten, ai e dinte se duhej të ndryshonte jetën e tij kur lindi vajza e tij.

Marrow u regjistrua në ushtri dhe shërbeu katër vjet në Divizionin e 25-të të Këmbësorisë në kazermën Tropic Lightning

Schofield në Hawaii.

Gjatë kohës së tij në Hawaii, Marrow shërbeu si drejtues skuadre në Schofield Barracks. Ishte gjatë kësaj kohe që ai bleu pajisje muzikore dhe filloi punën për të përmirësuar aftësitë e tij, për të kursyer para dhe për t'u përgatitur për të nisur një karrierë në muzikë.

Ice-T, Marrow vazhdoi një karrierë dinamike fillimisht si një muzikant, reper dhe kompozitor fitues i çmimeve Grammy, më pas si aktor në televizion në shfaqjen "Law & Order: Special Victims Unit".

Jimi Hendrix

Legjenda amerikane e rrokut, Jimi Hendrix mbetet një nga kitaristët më me ndikim të të gjitha kohërave, pavarësisht një karriere tepër të shkurtër prej vetëm katër vitesh.

I njohur për instrumentalizimin e tij novator në kitarë elektrike dhe performancën e tij legjendare në Woodstock, Hendrix hyri në ushtri si një nga dy zgjedhjet që i dha policia pasi u kap dy herë

në makina të vjedhura: ishte burg apo ushtri.

Hendrix u regjistrua në maj 1961 dhe u caktua në Divizionin e 101-të Ajror dhe u stacionua në Kentaki. Hendrix më pas përfundoi trajnimin e parashutistëve dhe iu dha çmimi prestigjioz "Screaming Eagles" në fillim të vitit 1962.

Megjithatë, duket se Hendrix nuk ishte i përshtatshëm për shërbimin ushtarak dhe iu dha një lirim me nder vetëm gjashtë muaj më vonë. Ndërsa Hendrix më vonë pretendoi se mori një shkarkim mjekësor pasi theu kyçin e këmbës në një kërcim me parashutë, ai në fakt u shkarkua për shkak të "papërshtatshmërisë" për shërbim.

Johnny Cash

Njeriu me të zeza ishte fillimisht një burrë me uniformë. Johnny Cash, këngëtar, kompozitor dhe një nga muzikantët më të shitur të të gjitha kohërave, pati një karrierë që përfshin dekada, zhanre dhe breza.

Para se të ishte një muzikant fitues i çmimeve, Cash shërbeu në Forcën Ajrore të Shteteve të Bashkuara. Në moshën 18 vjeç

dhe menjëherë pas shkollës së mesme, Cash u regjistrua dhe ndoqi trajnimin bazë në bazën e Forcave Ajrore Lackland dhe trajnimin teknik në bazën e Forcave Ajrore Brooks në Teksas.

Ai u caktua në Skuadrën e 12-të të Radios së Shërbimit të Sigurisë së Forcave Ajrore në Gjermani si operator i kodit Morse, duke përgjuar transmetimet sovjetike.

Të ardhurat e tij në ushtri e lejuan atë të blinte kitarën e tij të parë ndërsa ishte i vendosur në Gjermani dhe ai në fakt formoi grupin e tij të parë, "Landsberg Barbarians", në Forcën Ajrore. Pas shkarkimit të tij, ai ndoqi një kurs lajmesh radioje në Memphis përpara se të fillonte karrierën e tij të muzikës country.

Dhe nëse nuk do të ishte për kohën e tij në Gjermani, ndoshta nuk do ta kishim parë kurrë në version të "I Walk the Line"!

Komisioni European propozon vlerësime të rrezikut për gjysmëpërçuesit e avancuar, inteligjencën artificiale, kuantikën dhe bioteknologjitë

Komisioni European miratoi një Rekomandim për fushat kritike të teknologjisë për sigurinë ekonomike të BE-së, për vlerësim të mëtejshëm të rrezikut me Shtetet Anëtare. Ky Rekomandim buron nga Komunikata e Përbashkët mbi Strategjinë Evropiane të Sigurisë Ekonomike që vendos një qasje strategjike gjithëpërfshirëse për sigurinë ekonomike në BE.

Ky rekomandim lidhet me vlerësimin e një prej katër llojeve të rreziqeve në atë qasje gjithëpërfshirëse, domethënë rrezikun e teknologjisë dhe rrjedhjen e teknologjisë. Vlerësimi i rrezikut do të ketë karakter objektiv dhe nuk mund të parashikohen as rezultatet e tij dhe as ndonjë masë pasuese në këtë fazë. Në Rekomandim, Komisioni parashtron një listë me dhjetë fusha kritike të teknologjisë. Këto fusha teknologjike u zgjedhën bazuar në kriteret e mëposhtme:

- Natyra mundësuese dhe transformuese e teknologjisë: potenciali dhe rëndësia e teknologjive për të nxitur rritje të konsiderueshme të performancës e efikasitetit dhe ndryshime rrënjësore për sektorët, aftësitë, etj.;

- Rreziku i shkrirjes civile dhe ushtarake: rëndësia e teknologjive për sektorin civil dhe ushtarak dhe potenciali i saj për të avancuar të dy fushat, si dhe rreziku i përdorimit të disa teknologjive për të minuar paqen dhe sigurinë;

- Rreziku që teknologjia mund të përdoret në shkelje të të drejtave të njeriut: keqpërdorimi i mundshëm i teknologjive në shkelje të të drejtave të njeriut, duke përfshirë kufizimin e lirive themelore.

Vlerësimet kolektive të rrezikut me Shtetet Anëtare

Nga dhjetë fushat kritike të teknologjisë, Rekomandimet identifikojnë katër fusha teknologjike që konsiderohen me shumë gjasa të paraqesin rreziqet më të ndjeshme dhe të menjëhershme që lidhen me sigurinë e teknologjisë dhe rrjedhjen e teknologjisë:

Teknologjitë e avancuara të gjysmëpërçuesve (mikroelektronikë, fotonika, çipa me frekuencë të lartë, pajisje për prodhimin e gjysmëpërçuesve);

Teknologjitë e inteligjencës artificiale (kompjuterë me performancë të lartë, informatikë cloud dhe edge, analiza e të dhënave, vizioni kompjuterik, përpunimi i gjuhës, njohja e objekteve);

Teknologjitë kuantike (kompjuterë kuantikë, kriptografia kuantike, komunikimet kuantike, sensori kuantik dhe radari);

Bioteknologjitë (teknikat e modifikimit gjenetik, teknikat e reja gjenomike, gjen-drive, biologjia sintetike).

Komisioni rekomandon që Shtetet Anëtare, së bashku me Komisionin, fillimisht të kryejnë vlerësime kolektive të rrezikut të këtyre katër fushave deri në fund të këtij viti. Rekomandimi përfshin disa parime udhëzuese për të strukturuar vlerësimet kolektive të rrezikut, duke përfshirë konsultimin me sektorin privat dhe mbrojtjen e konfidencialitetit.

Në vendosjen e propozimeve për vlerësime të mëtejshme kolektive të rrezikut me Shtetet Anëtare për një ose më shumë nga fushat e teknologjisë shtesë të listuara, ose nëngrupet e tyre, Komisioni do të marrë parasysh veprimet e vazhdueshme ose të planifikuara për të promovuar ose partnerë në fushën e teknologjisë në shqyrtim. Në përgjithësi, Komisioni do të ketë parasysh se masat e marra për të rritur konkurrencën e BE-së në fushat përkatëse mund të kontribuojnë në reduktimin e rreziqeve të caktuara teknologjike.

Komisioni do të angazhohet me Shtetet Anëtare, nëpërmjet forumeve të duhura të ekspertëve, për të iniciuar vlerësimet kolektive të rrezikut për katër fushat e teknologjisë së lartpërmendura.

Për më tepër, Komisioni do të angazhohet në një dialog të hapur me Shtetet Anëtare mbi kalendarin e duhur dhe shtrirjen e vlerësimeve të mëtejshme të rrezikut, duke pasur parasysh, ndër të tjera, kontributin e faktorit kohë në evoluimin e rreziqeve. Komisioni mund të paraqesë nisma të mëtejshme në këtë drejtim deri në pranverën e

vitet 2024, në dritën e një dialogu të tillë dhe të përvijës së parë me vlerësimet fillestare kolektive të rrezikut, si dhe të inputeve të mëtejshme që mund të merren në fushat e listuara të teknologjisë.

Rekomandimi nuk do të paragjykojë rezultatit e vlerësimit të rrezikut. Vetëm rezultati i vlerësimit të detajuar kolektiv të nivelit dhe natyrës së rreziqeve të paraqitura mund të shërbejë si bazë për një diskutim të mëtejshëm mbi nevojën për çdo masë të saktë dhe proporcionale për të promovuar,

partnerizuar ose mbrojtur në ndonjë nga këto fusha teknologjike, ose ndonjë nëngrupi i saj.

Më 20 qershor 2023, Komisioni dhe Përfaqësuesja e Lartë miratuan Komunikatën e Përbashkët për Strategjinë Evropiane të Sigurisë Ekonomike. Strategjia Evropiane e Sigurisë Ekonomike bazohet në një qasje me tre shtylla: promovimi i bazës ekonomike dhe konkurrueshmërisë së BE-së; mbrojtje nga rreziqet; dhe partneritet me gamën më të gjerë të

mundshme të vendeve për të adresuar shqetësimet dhe interesat e përbashkëta.

Ai përcakton një sërë veprimesh që duhen ndërmarrë për të adresuar rreziqet ndaj qëndrueshmërisë së zinxhirëve të furnizimit, rreziqet për sigurinë fizike dhe kibernetike të infrastrukturave kritike, rreziqet që lidhen me sigurinë e teknologjisë dhe rrjedhjen e teknologjisë, dhe rreziqet e armatizimit të varësive ekonomike ose detyrimit ekonomik.

Mekanizmi i Rregullimit të Kufirit të Karbonit për reduktimin e emetimeve dhe arritjen e neutralitetit të klimës deri në vitin 2050

Mekanizmi i Rregullimit të Kufirit të Karbonit (CBAM) do të hyjë në zbatim në fazën e tij kalimtare. CBAM është mjete historik i BE-së për të luftuar rrjedhjen e karbonit dhe një nga shtyllat qendrore të Axiendës ambicioze të BE-së "Fit for 55". Do të barazojë çmimin e karbonit midis produkteve vendase dhe importeve. Kjo do të sigurojë që politikat klimatike të BE-së të mos dëmtohen nga zhvendosja e prodhimit në vende me standarde më pak ambicioze të gjelbra ose nga zëvendësimi i produkteve të BE-së me importe më intensive të karbonit. CBAM është një masë e përputhshme me OBT-në që inkurajon industrinë globale të përqafojë teknologjitë më të gjelbra dhe më të qëndrueshme.

Në fazën e tij kalimtare, CBAM do të zbatohet vetëm për importet e çimentos, hekurit dhe çelikut, aluminit, plehrave, energjisë elektrike dhe hidrogjenit.

Importuesit e BE-së të këtyre mallrave do të duhet të raportojnë për vëllimin e importeve të tyre dhe emetimet e gazeve serrë (GHG) të përfshira gjatë prodhimit të tyre, por pa paguar ndonjë rregullim financiar në këtë fazë. Ndërsa importuesve u kërkohet të mbledhin të dhëna për tremujorin e katërt të 2023, raporti i tyre i parë do të duhet të dorëzohet vetëm deri më 31 janar 2024. Për më tepër, një sërë fleksibilitetesh janë ndërtuar në strukturën e CBAM për vitin e parë të aplikimit, si p.sh. përdorimin e vlerave të paracaktuara për raportimin e emetimeve të ngulitura dhe mundësinë e përdorimit të rregullave të monitorimit, raportimit dhe verifikimit të vendit të prodhimit.

Faza e tranzicionit do të shërbejë si një periudhë mësimi për të gjitha palët e interesuara (importuesit, prodhuesit dhe autoritetet). Ai do t'i lejojë Komisionin Evropian të mbledhë informacione të dobishme për emetimet e ngulitura në mënyrë që të përsosë metodologjinë për periudhën përfundimtare, e cila fillon në vitin 2026. Që nga ajo datë, importuesit do të duhet të blejnë dhe të dorëzojnë numrin e "certifikatave CBAM" që korrespondojnë me GHG-të e ngulitura në mallrat e importuara CBAM.

Për të ndihmuar importuesit e BE-së dhe instalimet jo-BE në zbatimin praktik të rregullave të reja, një regjistër i ri kalimtar CBAM është i disponueshëm për të ndihmuar importuesit të kryejnë dhe raportojnë këto llogaritje. Komisioni gjithashtu po vë gradualisht në dispozicion

udhëzime të detajuara me shkrim, materiale trajnimi dhe uebinarë në internet, fletë të dhënash specifike për sektorin dhe një listë kontrolli hap pas hapi për të mbështetur bizneset ndërsa fillon mekanizmi kalimtar. Rishikimet e funksionimit dhe fushës së produktit të CBAM-it gjatë fazës së tij kalimtare do të përfundojnë përpara fillimit të periudhës përfundimtare, si dhe mundësia e shtrirjes së fushëveprimit të CBAM në mallra të tjera të prodhuara në sektorët ETS.

"BE-ja ka nevojë për Mekanizmin e Rregullimit të Kufirit të Karbonit për të arritur objektivat e saj ambicioze për reduktimin e emetimeve dhe për të arritur neutralitetin e klimës deri në vitin 2050. CBAM do të trajtojë rrezikun e rrjedhjes së karbonit në një mënyrë jodiskriminuese dhe në

përputhje të plotë me rregullat e OBT-së. BE-ja do të udhëheqë me shembull dhe do të inkurajojë industrinë globale që të përqafojë teknologjitë më të gjelbra dhe më të qëndrueshme. Në një nivel praktik, CBAM do të kontribuojë në diskutimin më të gjerë rreth përdorimit më të madh të çmimeve të karbonit në nivel global: një mënyrë tjetër e mirë për të luftuar ndryshimet klimatike", - u shpreh Valdis Dombrovskis, Zëvendës-President Ekzekutiv për një Ekonomi që funksionon për njerëzit - 29/09/2023

"BE-ja ka qenë prej kohësh një pionier kur bëhet fjalë për çmimin e karbonit. Këtë të diel, ne do të fillojmë të zbatojmë një mjet të ri novator që përfundimisht do të zgjerojë të njëjtat parime të çmimeve si Sistemi ynë i Tregtimit të Emetimeve për të gjitha produktet me intensitet karboni të importuara në BE. CBAM do të inkurajojë industrinë në mbarë botën që të përqafojë teknologjitë më të gjelbra. Do të parandalojë gjithashtu të ashtuquajturën rrjedhje karboni, ose zhvendosjen e prodhimit jashtë kufijve tanë në vende me standarde më të ulëta mjedisore. Plotësisht në përputhje me rregullat e Organizatës Botërore të Tregtisë, CBAM nuk ka të bëjë me mbrojtjen e tregtisë, por me mbrojtjen e ambicieve tona klimatike. Ne jemi të përkushtuar të punojmë ngushtë me bizneset në BE dhe më gjerë, si dhe me qeveritë në mbarë botën, për ta bërë atë një sukses", - tha Paolo Gentiloni, Komisioner për Ekonominë

4 tetor 1968, flamuri shqiptar valëvitet në trojet shqiptare

Historia e përdorimit të flamurit shqiptar në ish-Jugosllavi ndryshoi varësisht nga klima politike, herë lejohej përdorimi i tij e herë ndalohej.

Gjatë Luftës së Dytë Botërore edhe shqiptarët e Kosovës, me një urdhër të Shtabit Suprem të LNÇ-së për Kosovën, ishin lejuar që në ballë të radhëve partizane të valonte flamuri kuqezi. Pastaj, menjëherë pas mbarimit të luftës, pa asnjë shpjegim dhe pa asnjë dokument zyrtar, flamuri ynë kombëtar u ndalua të përdorej. Kështu, kjo ndalesë mbeti në fuqi deri në vitin 1966, pas rënies së Aleksandar Rankoviçit në Plenumin IV të Brionëve.

Gjatë kohës së Rankoviçit, shumë shqiptarë të Kosovës u dënuan me burg të rëndë, vetëm pse u është gjetur flamuri. Në vitin 1967, delegacioni i Kosovës, i prirë nga Veli Deva, në takimin e parë me Titon, ndër të tjera kishte iniciuar edhe çështjen e lejimit sërish të përdorimit të flamurit tonë kombëtar.

Zyrtarizimi i këtij lejimi u bë në mbledhjen e Kryesisë së Lidhjes Socialiste të Kosovës, më 4 tetor 1968, në Prishtinë, pasi paraprakisht ishte dhënë dakordimi në nivelet më të larta shtetërore të Federatës jugosllave.

Gjatë Luftës së Dytë Botërore populli kosovar, sikur edhe ai shqiptar, në luftë kundër fashizmit italian dhe nazizmit gjerman, e kishte përdorur simbolin kombëtar – flamurin. Por, po ashtu pas mbarimit të luftës, konkretisht në periudhën e ‘rankoviçizmit’, pra deri në vitin 1966, ishte ndaluar përdorimi i flamurit tonë kombëtar.

Pra, përdorimi i flamurit kombëtar shqiptar ishte ndaluar menjëherë dhe madje qindra e mijëra bashkëkombës tanë kishin vuajtur dënime të ndryshme për shkak të përdorimit të flamurit ose edhe për arsye se e kanë hapur çështjen e përdorimit të lirë të flamurit tonë kombëtar. Dihet pra se ndalimi i flamurit tonë kombëtar ishte bërë në kontekst të shumë ndalesave dhe sanksioneve që regjimi i atëhershëm u kishte paraqitur e imponuar shqiptarëve.

Situata e asaj kohe ka qenë shumë e rëndë. Po ashtu duhet thënë se vendimi për ndalimin e përdorimit të flamurit shqiptar ishte marrë në mbledhje të mbyllura politike, shtetërore, partiake dhe sigurisht edhe të shërbimeve policore jugosllave, gjithnjë me insistimin e Serbisë. Serbia dhe shërbimi sekret i asaj kohe, i udhëhequr nga famëkeqi dhe antishqiptari Aleksandar Rankoviç, kishte vlerësuar se përdorimi i flamurit nga ana e shqiptarëve të Kosovës nxit ndjenjat atdhetare, nxit emocionet për të luftuar për barazi, drejtësi dhe liri e çlirim nga sundimi serb si dhe bashkimin me shtetin amë. Prandaj, sipas zyrtarëve të regjimit serbo-jugosllav, duhej ndaluar edhe përdorimin e flamurit kombëtar të shqiptarëve.

Kuptohet se populli i Kosovës u dëshpërua, u zhgënjye, por kurrë nuk u dorëzua në luftën për të mbrojtur simbolin tonë të shenjtë, flamurin. Prandaj, edhe shumë shqiptarë u dënuan me burg dhe madje edhe gjetën vdekjen, kurse gjatë periudhës së Rankoviçit ka pasur edhe raste të inskenimeve policore kur UDB-ja famëkeqe, gjatë natës e vendoste flamurin shqiptar në ndonjë kulm ose oborr shtëpie dhe pastaj qëllimisht intervenonte. Por populli kosovar, edhe gjatë atyre viteve të rënda, me shumë krenari e mbajti flamurin në gji...

Situata rreth përdorimit të flamurit tonë ndërroi pas rënies së Rankoviçit

Asnjëherë nuk është dëshmuar me fakte se në cilën mbledhje janë marrë vendimet për ndalimin e përdorimit të flamurit, por ajo ka ndodhur heshtazi dhe sigurisht edhe me imponimin e policisë sekrete. Udhëheqja e atëhershme e Kosovës nuk ka mundur të jetë indiferente ndaj ndalimit të përdorimit të flamurit, mirëpo, së paku deri në kohën e sundimit të Rankoviçit, nuk ka qenë e mundur të diskutohet çështja e flamurit. Pas rënies së Rankoviçit, edhe populli i Kosovës dhe udhëheqja shqiptare e iniciuan çështjen e flamurit deri në instancat e takimeve të Titoja, siç kishte ndodhur me takimin e delegacionit të Kosovës me Titon, në vitin 1967, asnjë shpjegim publik pse ishte ndaluar flamuri nuk ka pasur, por kjo nuk do të thotë se nuk ka pasur shpjegime dhe marrëveshje të brendshme në qarqet e atëhershme politike serbe dhe jugosllave.

Si u iniciuan diskutimet për të rikthyer të drejtën e përdorimit të lirë të flamurit kombëtar

Pas rënies së Rankoviçit dhe politikës së tij antishqiptare, u hapën mundësi për diskutime të reja lidhur me përdorimin e flamurit shqiptar. Kjo çështje ishte shtruar edhe në takimin e delegacionit të Kosovës me Titon, por edhe në shumë tubime të nivelit popullor, partiak etj., anëmbanë Kosovës. Populli mori guximin dhe nisi të flasë lirshëm, pra duke kërkuar me ngulm edhe të drejtën në flamur.

Çështja e flamurit gjithmonë ka qenë dhe mbetet një ndër pikat kryesore më të ndjeshme, më esenciale, më të shenjtë, për popullin kosovar, prandaj ishte pritur një reagim i tillë i popullit. Bisedimet për rikthimin e të drejtës së shqiptarëve për përdorimin e flamurit ishin zhvilluar nga baza, në terrene, e deri te bisedimet që udhëheqja e Kosovës, kishte pasur me udhëheqjen e Serbisë dhe të Jugosllavisë.

Ishte krijuar një klimë e re politike në ato rrethana, pas rënies së Rankoviçit, mund të bisedohej pa ngurrim edhe për çështjen e flamurit. Kuptohet, edhe në atë kohë, si në nivel të Kosovës

ashtu edhe atë të Serbisë dhe Jugosllavisë, ka pasur zëra që kanë kundërshtuar kërkesën për rikthimin e të drejtës së përdorimit të flamurit tonë shqiptar. Zërat e tillë në Kosovë vinin nga forcat nacionaliste serbomëdha, siç ishin: Shotra, Sekuloviçiqi etj., dhe madje edhe Kadri Reufi, pjesëtar i pakicës turke. Gjithashtu, kishte pasur kundërshtime të mëdha edhe nga disa politikanë dhe intelektualë nacionalistë serbë, ndër të cilët do të veçoja Dobrica Qosiqin.

Rasti i Dobrica Qosiqit

Qosiqi kishte diskutuar një në mbledhje të KQ të LK të Serbisë, pra në vitin 1968, ku kishte kundërshtuar haptazi diskutimet për rikthimin e të drejtës së përdorimit të flamurit kombëtar, pra edhe të rregullimit të asaj të drejte me ligj dhe me kushtetutë.

Pikëpamja e tij dhe e bashkëvendimtarëve të Qosiqit ishte se nuk u duhet lejuar shqiptarëve flamuri sepse, sipas tij, ata pastaj do të kërkonin edhe republikën, shtetin dhe madje bashkim me Shqipërinë. Për lexuesit e sotëm, që as që janë lindur në vitin 1968, më duhet të them se Dobrica Qosiqi, pikërisht për shkak edhe të qëndrimeve të tij nacionaliste, antishqiptare, ishte përjashtuar nga KQ i LKS-së. Por, dihet më vonë se çfarë veprimesh politike antishqiptare bëri pikërisht ai Dobrica Qosiq.

Po ashtu, në vitin 1968, ende nuk kishim filluar të diskutohesh ashtu siç dëshironim edhe për çështjen e statusit të Kosovës, mirëpo legalisht dhe publikisht në tubime kemi shtruar çështjen e autonomisë më të madhe të Kosovës. Pikëqëndrimi konkret ishte flamuri. Këmbëngulja e popullit për flamurin ishte aq e madhe, aq e vendosur, sa që edhe udhëheqja fitonte një motivim për të luftuar publikisht deri në diskutimet në federatë. Por, duhet ditur se çështja e barazisë së popullit shqiptar, pra edhe e drejta e përdorimit të flamurit, ishte diskutuar edhe në Plenumin IV të Brionëve.

U arrit që të ngrihej si çështje e madhe përdorimi i flamurit shqiptar dhe si kusht për kohën, të eliminonim çfarëdo mundësie që shteti t'i arrestojë, t'i dënojë, t'i keqtrajtojë, t'i burgosë,

shqiptarët për shkak të flamurit. Kështu që me presionin e madh të popullit shqiptar dhe me përkrahjen e udhëheqjes, po ashtu shqiptare, u arrit që çështja e përdorimit të flamurit të ngrihej në nivelet më të larta.

Vendimi politik për ta rikthyer të drejtën e përdorimit të flamurit e mori organizata e atëhershme e Lidhjes Socialiste të Kosovës

Vendimi për rikthimin e kësaj të drejte të popullit kosovar ishte vendim politik, ndaj u vendos që ai të merrej, të aprovohej, në një mbledhje të Lidhjes Socialiste të Popullit Punues të Kosovës, mbledhje kjo e mbajtur më 4 tetor 1968, në Prishtinë.

Sigurisht që vendimet e përmendura rreth flamurit e emocionuan kombin shqiptar.

Populli, që aq shumë kishte vuajtur edhe për flamurin e vet të shenjtë, tashmë ishte i lirë që në mes të sheshit të ndonjë qyteti a fshati ta valonte dhe ta puthte flamurin e vet. Vërtet, nga ajo distancë historike mendoj se ajo ishte një fitore e madhe e popullit tonë, ndaj mynxyrës së regjimit jugosllav.

Mirëpo, po ashtu dëshiroj të them se me fitoren e popullit shqiptar rreth çështjes së flamurit fituan edhe kombësitë e tjera të asaj kohe në ish-Jugosllavi, si hungarezët, turqit etj., sepse u shtrua dhe u rregullua edhe çështja e përdorimit të flamurit të atyre kombësive. Nga ana tjetër, rikthimi i të drejtës së përdorimit të flamurit shqiptar u dha grusht të rëndë forcave nacionaliste serbomëdha, hegjemonizmit serb me në krye Rankoviçin, i cili për atë kohë kishte qenë personi kryesor i vijës nacionaliste antishqiptare në Serbi. Por, po ashtu, ai nuk ishte i vetmi, sepse kishte edhe shumë bashkëvendimtarë të tjerë si ai, të cilët e kundërshtuan të drejtën e përdorimit të flamurit tonë.

Një rol dhe kontribut të madh në aktualizimin e çështjes së flamurit, atëherë të ndaluar, e kishte dhënë edhe ilegalja atdhetare shqiptare, si dhe inteligjencia shqiptare e kohës...

Ilegalja shqiptare kishte sensibilizuar popullin që të insistojë, që të këmbëngulë në të drejtën e flamurit. Prandaj, meritat për rikthimin e kësaj të drejte të popullit kosovar i takojnë edhe ilegales shqiptare të atyre viteve. Nga ana tjetër, dihet se në vitet e '60, Kosova sapo kishte nisur të krijonte një inteligjencë të re shqiptare, e cila edhe në lidhje me çështjen e flamurit dhe të autonomisë së Kosovës, madje deri në kërkesën për Kosovën-Republikë kishte pasur rol jashtëzakonisht të madh.

Vetëm një muaj pas lejimit të përdorimit të flamurit shqiptar rrugët dhe sheshet e kryeqytetit të Kosovës dhe disa qyteteve të tjera u mbushën me demonstrues, të cilët e valonin flamurin kombëtar

Demonstratat e rinisë studentore dhe të mbarë popullit shqiptar në Kosovë dhe në Maqedoni kishin karakter kombëtar, kishin platformën e kërkesës për liri dhe, kuptohet, gjithnjë lirim nga sundimi serb. Dalja në demonstrata me flamurin kuqezi ishte simbolikë e fuqishme e shpirtit liridashës të kombit tonë. Valëvitja e flamurit kuq e zi në demonstrata ishte gjë krejt normale, kurse për ata që edhe më parë kishin qenë kundër dihet se çfarë komentesh kishin dhënë.

GJAKU I ANTIFASHISTËVE SHQIPTARË NË VENAT E SPANJËS

Prof. Asoc. Dr. Zaho GOLEMI

Kushtrimi luftarak i elitës intelektuale për rrezikun fashist

Lufta në Spanjë, më 1936, përbashkoi 53 kombe nga e gjithë bota me armatën e madhe të antifashistëve të globit me rreth 60 000 vullnetarë ndërkombëtarë. Edhe shqiptarët nuk kishin si të mungonin në luftën antifashiste në tokën spanjolle. Përbashkimi i më se 70 luftëtarëve shqiptarë në luftën e përgjakshme kundër diktaturës së Frankos, ku u vranë më se dy milionë njerëz nga më shumë se 50 vende të botës, është një ngjarje kulmore e shekullit XX. Janë me dhjetëra e qindra publikime në mbarë botën që i kushtohen kësaj lufte që, edhe pse u zhvillua në Spanjë, mori përmasa të përbotshme sepse luftohej kundër ideologjive totalitare, të nazizmit dhe fashizmit. Fashizmi që ishte si “trend europian” i mendjelehtësisë fillimisht, u shndërrua në tmerr i njerëzimit. Prandaj antifashizmi dhe antifashistët ishin vizionarët e vërtetë që dinin ta lexonin të ardhmen dhe rrezikun që i kanosej njerëzimit. Kushtrimi luftarak i elitës intelektuale, dhe jo vetëm, lexohej në sytë e rinisë dhe intelektualizmit të kohës që nga të katër anët e globit i erdhën në ndihmë popullit spanjoll, për të përballuar të keqen e madhe, të reve të zeza që sillleshin si fantazmë përmby Europë dhe jo vetëm. Vullnetarët ndërkombëtarë dhe ata shqiptarë, pjesë e Brigadave Ndërkombëtare në Spanjë kishin një devizë sublimë të solidaritetit ndërkombëtar të popujve, që do të thotë se, “Të mbrosh lirinë e tjetrit, do të thotë, të mos pranosh pushtimin tënd”, pushtim që për shqiptarët po përgatitej në “kuzhinën” e Romës, sikurse ndodhi në fakt më 7 prillin e 1939-ës.

Marrëdhënie historike të shqiptarëve e spanjollëve dhe sfida ndaj fashizmit

Konteksti historik i marrëdhënieve të popullit spanjoll e atij shqiptar vlerësohet që në bashkëpunimin e hershëm të mbretit spanjoll Alfonsi V (1396-1458) me Princin e Epirit Gjergj Arianitin e më pas me Gjergj Kastriotin - Skënderbeun (1405-1468) në luftën kundër pushtuesit osman gjatë mesit të shekullit XV. Studiuesit e historisë, shqiptarë e të huaj, kanë vlerësuar kontributin e Alfonsit V me drithëra buke, municion dhe fuqi ushtarake njerëzore, shumë prej të cilëve ranë heroikisht krah shqiptarëve në Krujë, në betejën e Beratit etj. Fan S. Noli shkruante: “Alfonsi V ishte miku më i ngushtë dhe mbrojtësi më besnik i Gjergj Kastriotit - Skënderbeut, të cilin e kishte ndihmuar me dorë të hapur në disa raste kritike...” dhe “Gjergj Kastrioti Skënderbeu e ndihmoi të birin e Alfonsit XV, Ferdinandin, në momentet më të vështira, që të ruante kurorën atërore të Mbretërisë së Napolit dhe “ai i qëndroi mirënjohës tërë jetën Skënderbeut”, duke e quajtur si “baba”. Vlera e miqësisë së Gjergj Kastriotit ishte veçanërisht në mbrojtje të lirisë dhe të qytetërimit europian. Aspekti tjetër ku shqiptarët i treguan fuqishëm vlerat e tyre kombëtare të solidaritetit ishte vëllazërimi i popujve në Spanjë, që u kthye në një sfidë ndaj fashizmit. Periudha e dytë e kontakteve historike midis dy popujve i takon pragut të Luftës së Dytë Botërore kur koalicioni nazi-fashist, pasi kreu puçin ushtarak në Marokun spanjoll, më 18 korrik 1936, nisi agresionin ushtarak kundër qeverisë legjitime spanjolle, duke shkaktuar tragjedinë më të madhe kombëtare, luftën e përgjakshme civile. Kështu që thirrjes së spanjollëve të ndershëm: “Popuj të botës, ndihmomëni! Fashizmi po na mbyti!” iu përgjigjën të gjitha shtresat përparimtare të popujve anëmbanë botës, të vullnetarëve nga 53 vende, dhe mbi 70 luftëtarë vullnetarë nga trojet shqiptare. Ishin antifashistë shqiptarë që shtrënguan duart e zemrat në “ombrellën e vëllazërimit të popujve dhe kombeve të botës”. Betimi i antifashistëve: “Vdekje fashizmit! - Liri Popullit!”, lindi pikërisht në zjarrin e luftës për lirinë e popullit spanjoll por dhe e popujve të tjerë të botës që u kërcënuan seriozisht gjatë Luftës së Dytë Botërore. Për herë të parë në historinë e njerëzimit popujt nga e tërë bota, u solidarizuan në luftën kundër rrezikut të përbashkët fashist, që po kërcënonte planetin tonë.

Brigadat luftarake Ndërkombëtare - bashkë në frontin e madh antifashist

Tre muaj pas fillimit të rebelionit fashist, një delegacion vullnetarësh të huaj i përfaqësuar nga italianit Luigi Longo/Gallo, polaku Stefan Wisniewski e francezi Pierre Rebier, i ofruan qeverisë spanjolle ndihmë pa kushte. Ata deklaruan, se: “Ne dëshirojmë vetëm që Brigadat Internacionale të konsiderohen si njësi të varura nga qeveria dhe autoritetet ushtarake spanjolle”, ndërkohë që më 22 tetor 1936, qeveria e Republikës Spanjolle vendosi të miratonte krijimin e brigadave ndërkombëtare. Në deklaratë pjesëtarët e tyre shpreheshin: “...gjendem këtu se jam një vullnetar për të dhënë dhe pikën e fundit të gjakut tim, për

(NË PËRKUJTIM TË HEROIT DHE DËSHMORIT ASIM VOKSHI (1909-4.10.1937) DHE 14 DËSHMORËVE TË TJERË, SI DHE 70 LUFTËTARËVE VULLNETARË NGA TROJET SHQIPTARE PJESËMARRËS NË PËRBALLJEN ME DIKTATURËN E EGËR EUROPIANE NË SPANJË TË FRANCISKO FRANKOS. ASIM ALI VOKSHI ËSHTË SHPALLUR ME TITULLIN E LARTË “HERO I POPULLIT”, MË 10.07.1949, NGA KUVENDI POPULLOR, NDËRSA ME VENDIM NR. 02, DATË 18.01.1983, TË KOMISIONIT QENDROR TË STATUSIT “DËSHMOR I ATDHEUT” I ËSHTË AKORDUAR TITULLI SUBLIM PËR TË RËNËT E KOMBIT, “DËSHMOR”).

mbrojtjen e Spanjës, Lirisë dhe Botës mbarë!”. Pesë ditë pas thirrjes, më datën 27 tetor 1936, batalioni i parë ndërkombëtar “Edgar Andre” nisët nga Albacete në frontin për mbrojtjen e Madridit dhe më tej pas disa ditësh atij iu gjend në krah batalioni francez “Komuna e Parisit” dhe batalioni polak “Dombrowski”; që përbënin edhe të parën brigadë vullnetare ndërkombëtare, të emërtuar “Brigada XI”. Komandant i saj ishte gjeneral Kleber dhe komisar Hans Beimler që u pasua shpejt nga të tjera batalione e brigada si “Telman”, “Marsejeze”, “Garibaldi”, “Linkoln”, etj. Kur Gjenerali Lukash, i paraqiti popullit të Madridit, Brigadën e Dytë deklaroi: “Kjo Brigadë do ta mbrojë qytetin tuaj sikur të ishte qyteti i lindjes së cilitdo luftëtar vullnetar të saj. Nderi juaj është nderi ynë! Lufta juaj është lufta jonë! Salud Camaradas!”. Kështu në këtë luftë për jetë a vdekje me fashizmin, kombi shqiptar u përfaqësua që në muajt e parë në këtë përgjakje të përbashkët të “vëllazërimit të popujve” me ushtarakë, infermierë, gazetarë, intelektualë, me burra e gra sikurse ishte edhe gruaja shqiptare infermierja Justina Shkupi, shoqe e ngushtë Gonxhe Bojaxhiut, (Nënë Terezës), e cila u shqua si asistente në krah të mjekëve të famshëm antifashistë, por dhe poeti i ri Petro Marko që nxitonte drejt Madridit të Lirisë, e thurte vargjet “Salud Madrid”. Edhe shtypi shqiptar i kohës u shndërrua në armë mbështetëse të djemve që luftonin krah popullit spanjoll. Kështu gazeta “Përpara” e Korçës, në tetor 1938, shkruante: “...djem të popullit shqiptar lanë vëllazër e motra, prindër e fëmijë, i lanë nën terrorin e regjimit të urisë dhe ikën plot vullnet, plot zjarr, duke kaluar kufij shtetesh fashiste dhe erdhën këtu në truallin e përpjekjeve për lirinë e Spanjës dhe të botës nga rreziku i fashizmit ndërkombëtar”, një solidaritet mbarëkombëtar në të gjithë shtrirjen administrative shqiptare brenda dhe jashtë Shqipërisë. Fakt është që edhe pjesë e emigrantëve shqiptarë nëpër botë iu bashkuan thirrjes së spanjollëve për mbrojtje. Lufta e Spanjës ishte luftë e përgjakshme, pasi Spanja luftoi e bllokoi dhe e rrethoi, e tradhtuar dhe e çarmatosur, luftoi gjer në fund. Lufta i kushtoi popullit spanjoll rreth dy milionë të vranë (edhe pse shifra është e ndryshueshme si në arkiva ashtu edhe në publikimet e shumta). Vullnetarët që shkuan në Spanjë për të luftuar kundër fashizmit u quajtën nga populli spanjoll: “Vullnetarë të Lirisë”, një titull nderues kuptimplotë. Ata ishin vullnetarë për të mbrojtur lirinë e popullit spanjoll dhe lirinë e popujve të vetë të Europës dhe të botës.

Fakt është se ata nuk kërkuar asnjë konditë për të luftuar në radhë të Ushtrisë popullore të Spanjës, luftuan jashtë interesave personale, luftuan vullnetarisht dhe me bindje të plotë se fashizmi duhet të luftohet që në embrion. Të gjitha kombet e botës kishin një ideal të përbashkët që i shtyu ata të shkonin vullnetarë në zjarrin e luftës, ishte ndjenja e dashurisë dhe e lirisë për popujt, ndjenja e mbrojtjes së interesave të popujve nga agresioni dhe bisha fashiste, sepse ishin të bindur se pas Spanjës Hitleri e Musolini do t’u vërsuleshin edhe vendeve të tyre, pasi kjo u vërtetua plotësisht. Në këtë aspekt lufta e Spanjës ishte parathënia e Luftës së Dytë Botërore, ndërkohë që Shqipëria, Dardania dhe Çamëria shkoi me koshiencë të plotë drejt Spanjës që po mbytej në gjak, për lirinë e popullit spanjoll.

Nëpër faqet e shtypit dhe enciklopedive të kohës

Shtypi, jo vetëm shqiptar por mbarëkombëtar dhe ai europian, kishte një vëmendje të shtuar në kohën kur retë e zeza të fashizmit kishin shënjestruar jo vetëm Spanjën por fashizmi ishte një ideologji në rritje dhe po bëhej gati të shpërthente një luftë të re botërore sikurse ndodhi në të vërtetë. Në Fjalorin enciklopedik shqiptar të ASH-së i vitit 1985, jepet informacion konciz rreth një ngjarje luftarake që tronditi botën në vitin 1936: “Vullnetarë shqiptarë që shkuan në ndihmë të popullit spanjoll dhe të forcave republikane që luftonin kundër fashizmit. Mundën të kapërcejnë me vështirësi të madhe pengesat e qeverisë zogiste dhe të përballojnë rreziqet e udhëtimit ilegal. Në Spanjë u rreshtuan në radhët e brigadave ndërkombëtare e kryesisht në radhët e Brigadës XI) ndërkombëtare “Garibaldi”, që përbëhej në pjesën më të madhe nga vullnetarë italianë. Disa prej tyre si Asim Vokshi, Ramiz Varvarica u ngarkuan me përgjegjësi ushtarake dhe politike. Vullnetarët shqiptarë u përleshën me fashistët në beteja të ashpra e me rëndësi në frontin e Madridit, të Barcelonës, të Aragonës e gjetkë; shumë prej tyre, midis të cilëve Asim Vokshi, Ramiz Varvarica, Musa Fratari, Zef Hoti, Thimio Gogozoto, Teni Konomi dhanë jetën për të mbrojtur lirinë e pavarësinë e popullit spanjoll. Në zjarrin e luftës në Madrid ata botuan organin e tyre “Vullnetari i lirisë”, i cili u shpërnda ilegalisht në Shqipëri. Lufta e vullnetarëve shqiptarë është shfaqje e solidaritetit revolucionar me lëvizjen antifashiste ndërkombëtare dhe një ndihmesë për çështjen e lirisë së popujve dhe të mbrojtjes së tyre nga agresioni fashist”.

Nga ana tjetër botimi i “Vullnetarit të Lirisë”, organ i shqiptarëve të Brigadave Internacionale, erdhi si një nevojë për të informuar në gjuhën shqipe, për atë që ndodhte në Spanjë. Imazhi më i njohur i vullnetarëve shqiptarë në luftën e Spanjës që u rreshtuan si ushtarakë në radhët e Brigadave Internacionale në më shumë se tetë dekada është shpalosur edhe nga fotot e njohura për luftëtarë internacionalistë si Petro Marko, Skënder Luarasi, Emrush Myftari, Mehmet Shehu, Iljaz Pashaj, Asim Vokshi, Justina Shkupi e shumë të tjerë. Fakt është se, më 1936, aleanca “Fronti Popullor”, i përbërë nga socialistë, republikanë dhe komunistë, fituan zgjedhjet në Spanjë, por këtyre iu vu përballë grupi i djathtë i quajtur “Fallanga Spanjolle” me në krye gjeneralin Franko. Franko u nis nga Afrika Veriore me një numër të madh ushtarësh për të përmbysur qeverinë majtiste të Spanjës dhe kështu filloi një konflikt civil spanjoll, por edhe që u përfshinë 53 vende të botës, të cilët u nisën në Spanjë, duke përfshirë edhe luftëtarët vullnetarë shqiptarë. Lufta u zhvillua midis muajit korrik të 1936 dhe prill 1939, por që përfundoi me humbjen e çështjes republikane, e ndjekur më pas nga diktatura e Frankos. Pjesëmarrësit e renditur sipas alfabetit nuk janë plotësisht të identifikuar: Asim Vokshi, komandant i batalionit “Garibaldi”, Daut Muço (Podgorani), Dhimitër Kosta, Emrush Myftari, Faik Dardha, Hulusi Spahiu, Ibrahim Kurani, Iljaz Pashaj, Justina Shkupi, Kostë Kolombo, Mane Nishova, Mehmet Shehu luftëtarë 24 vjeçar-komandant batalioni në brigadën “Garibaldi”, Musa Kame (Fratari), Petro Marko, Qamil Sherifi, Ramiz Varvarica, Sabri Lumani kryeredaktor i revistës “Vullnetari i Lirisë” Spanjë, 1937, Skënder Luarasi, Stefan Duni, Stivens Thanasi, Teni Konomi, Thimio Gogozoto, Urfi Agolli, Veli Deda, Xhafer Miraka, Xhelal Abaz Bajrami (Çami), Xhemal Kada, Zef Hoti, Zef Prela, Zihni Muço, etj. Luftëtarë i Spanjës Skënder Luarasi shkruante: “Asnjë popull tjetër nuk e ka kokën e tij më afër hanxharit të fashizmit se sa e ka populli shqiptar”. Duke luftuar në frontin e Madridit, luftohej edhe në të gjithë frontin e Shqipërisë sonë. Aty po i përgatitet varri fashizmit italian, i cili është edhe kuçedra e popullit të Shqipërisë”. Këto pikëpamje ai i shpreh më qartë, si përgjegjësi i vullnetarëve shqiptarë, në artikullin

12 TË DREJTA STUDIMI

NË AKADEMITË
USHTARAKE MË
TË MIRA NË SHBA

Qendra e Personel Rekrutimit, do të rekrutojë kandidatë për studime në Akademitë Ushtarake të Shteteve të Bashkuara të Amerikës, 12 (dymbëdhjetë) të drejta studimi si më poshtë vijon:

AKADEMIA USHTARAKE DETARE, 6 (GJASHTË) KUOTA.

AKADEMIA USHTARAKE "WEST POINT", 6 (GJASHTË) KUOTA.

AFATI KOHOR PËR DORËZIMIN E DOKUMENTACIONIT PRANË QENDRËS SË PERSONEL REKRUTIMIT ËSHTË DERI MË
27 TETOR 2023.

[HTTPS://SHORTURL.AT/PKQ46](https://shorturl.at/pkq46)

TEL: 042 348 588